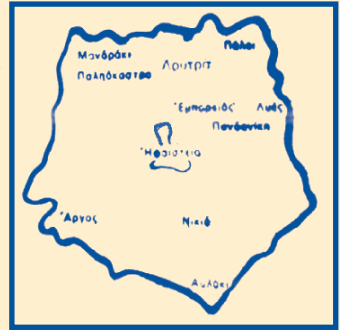

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΝΕΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΝΙΣΥΡΙΩΝ

«Πολυβότης γὰρ εἰς τῶν γιγάντων ὑπὸ τοῦ Διὸς βληθεὶς ἠνείχετο· Ποσειδῶν δὲ ἐπ' αὐτὸν ἀφείξεν τὴν τρίαιναν τοῦ μὲν ἡμερτε· γέγονε γὰρ νῆσος τὸ βληθὲν Νίσυρος».

«Νῆσος ἑπταστάδιος πῶς τὴν πείμετρον, ὕψηλὴ καὶ θεατροειδὴς συναπτομένη χῶμασι πρὸς τὴν ἥπειρον καὶ ποιοῦσα δίπολιν τρόπον τινὰ τὴν Κνίδον, κατ' αὐτὴν δὲ Νίσυρος πελαγία». (Στράβων)

ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΝΙΣΥΡΙΩΝ «Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ»
ΕΠΑΙΝΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Γραφεία: 3ης Σεπτεμβρίου 25 (104 32 Αθήνα) ❖ ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2021 - Περ. Γ' ❖ Αρ. φύλλου 177

ΕΠΕΤΕΙΑΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΕΚΑΤΟΣΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΤΟΥ «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ» 1921-2021

ΚΕΚΛΕΙΣΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΘΥΡΩΝ

Μόνον οι αἰθούσες των δικαστηρίων λειτουργούσαν, ως τώρα, «κεκλεισμένων των θυρών», κι αυτό σε περιπτώσεις, που έπρεπε να προστατευτεί το ακροατήριο από τους ρύπους, που εκπέμπουν ενίοτε δυσώδεις περιγραφές και «οδωδάτα» συμβάντα. Κι ούτε η πιο τολμηρή φαντασία δε θα μπορούσε να συλλάβει την περίπτωση εφαρμογής του μέτρου και στην Εκκλησία. Εκεί που ευκρινέστατα ακούεται το ευαγγελικό κάλεσμα «Δεῦτε πρὸς με πάντες...» και ο Ψαλμωδός παραγγέλλει «Ἐν ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν Θεόν...». Εκεί που τα πλήθη των πιστών συρρέουν ελεύθερα, για να αποθέσουν μπρος στις Ἅγιες εικόνες πόνο, θλίψη και δάκρυα, να αναπέμψουν προσεύξεις, ευχαριστίες και ευγνωμοσύνη «αὐθ' ὥνπερ ἀπίλυσαν...» και να φύγουν, παίρνοντας δύναμη, κουράγιο, και αισιοδοξία, για να συνεχίσουν τον αγώνα της ζωής. Μία αισιοδοξία, που αγωνιωδώς την αναζητούν, ιδιαίτερα στις μέρες μας, αφού η μάστιγα του covid-19 έχει επιφέρει ουσιαστικές αλλαγές στο συνήθη τρόπο ζωής, με θολά τα σημάδια, για την παραπέρα πορεία της πανδημίας. Βεβαίως κανένας υγιώς σκεπτόμενος, δεν αρνείται, ούτε αμφισβητεί την αναγκαιότητα λήψης μέτρων, που αν χρειάζεται να φτάσουν και ως την εκκλησία.

Όταν όμως σε παρόμοιες περιπτώσεις της κοινωνικής ζωής, παρατηρείται ελαστικότητα και χαλάρωση των μέτρων αυτών, έστω και κατ'ανάγκη, πώς μπορεί να περάσει απαρατήρητο το ότι, προκειμένου για τις εκκλησίες, τα μέτρα τηρούνται με περισσή αυστηρότητα και ανελαστικότητα, εμποδίζοντας τον κόσμο να επιτελέσει το θρησκευτικό του καθήκον, ακόμα και τούτες τις χρονιές μέρες, μέρες περισυλλογής και ψυχικής προετοιμασίας για το επικείμενο μεγάλο γεγονός της Αναστάσεως. Μία αυστηρότητα, που, ας μη το ξεχνάμε, έφτασε στο σημείο να συλλάβει και να διασύρει «παραβάτες» ιερωμένων, στελλοτάς τους ακόμα και στο δικαστήριο...

Η τηρουμένη, ως τώρα, τακτική έχει προκαλέσει οργή και συγκρατημένη διαμαρτυρία στο εκκλησιαζόμενο κοινό, το οποίον όμως τρέφει ψυχραιμία και περιμένει καρτερικά, ώπου να ακούσει το «άρσατε πύλας» των εκκλησιών, για να του δοθεί η ευκαιρία να παρακολουθήσει ανεμπόδιστα το Θεϊόν Πάθος και να γιορτάσει την Ανάσταση !...

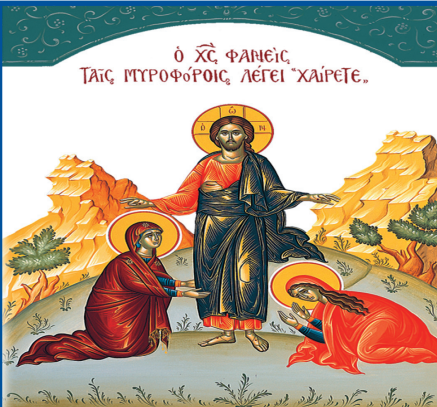
Η πρώτη σφραγίδα του Συλλόγου

Η σημερινή σφραγίδα του Συλλόγου

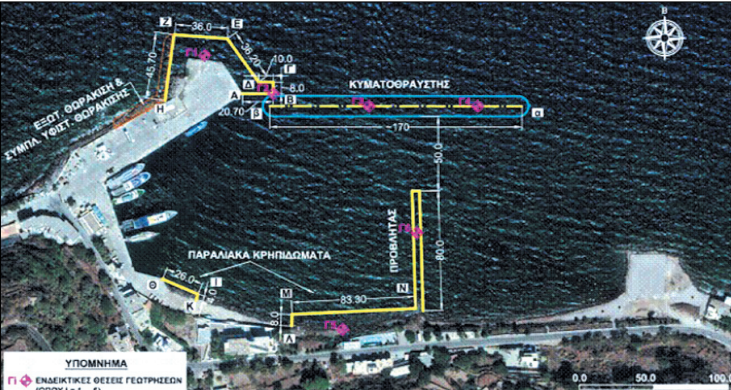
Εορταστικό αφιέρωμα στις σελ. 4-5-6

Ὁ ΧΣ ΦΑΙΝΕΙΣ
ΤΑΙΣ ΜΥΣΤΗΡΟΦΟΡΙΣ ΛΕΓΕΙ 'ΧΑΙΡΕΤΕ.
Προς τα μέλη και τους φίλους του «Γνωμαγόρα» και προς όλους τους όπου Γης συμπατριώτες μας στέλλομε θερμές Αναστασικές Ευχές
Ο Πρόεδρος και τα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου

ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ Η ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΛΙΜΑΝΙΟΥ ΕΓΙΝΕ ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η επέκταση του λιμανιού της Νισύρου, ένα μεγάλο έργο, που αποτελούσε όνειρο πολλών γενεών, φαίνεται πως μπορεί εκτέλεσης. Όπως αναφέρεται σε Δελτίο Τύπου του Δήμου, σε διαγωνισμό, που διεξήχθη στο Γραφείο της Γεν. Γραμματείας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, έγινε η ανάθεση του έργου εκπόνησης μελέτης, με τίτλο «Μελέτη βελτίωσης και επέκτασης των λιμενικών εγκαταστάσεων Μανδρακίου Νισύρου» δαπάνης 205.344 ευρώ, τα οποία θα καλυφθούν από πιστώσεις του Λιμενικού Ταμείου Κω.

Αντικείμενο της μελέτης θα είναι η βελτίωση του υφιστάμενου προβλήτα, ώστε να είναι δυνατή η εξυπηρέτηση μεγάλων Ο/Γ-Ε/Γ πλοίων και ο σχεδιασμός εξωτερικών λιμενικών έργων, κατά μήκος των παραλιακών κρηπιδωμάτων του λιμένα, που θα επιτρέψουν τον ασφαλή ελλιμενισμό πλοίων στη λιμενολεκάνη, όπως φαίνεται στο δημοσιευμένο σχέδιο.

(Συνέχεια στη σελ. 7) ❖

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΡΩΓΜΑΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΛΑΚΚΙ

Ένα ακόμα ...ρήγμα, φαίνεται πως σημειώθηκε πρόσφατα, σε συνέχεια των ...καθιζήσεων, που πριν λίγα χρόνια σημειώθηκαν στο Λακκί. Με τη διαφορά ότι, αυτή τη φορά το... ρήγμα σημειώθηκε στις σχέσεις ανάμεσα στο Δήμο και στο επιστημονικό κλιμάκιο του Ε.Α.Γ.Μ.Ε., το οποίον επισκέφτηκε την περιοχή και προέβη σε έλεγχο του φαινομένου.

Συγκεκριμένα, από Δελτίο Τύπου, που εξέδωσαν ο Δήμος, προκύπτει ότι, το κλιμάκιο, αποτελούμενο από τον ηφαιστειολόγο Γ. Βουγιουκαλάκη και τον υδρολόγο Κ. Κοντοδήμο, επισκέφθηκε την περιοχή, προέβη σε έλεγχο του φαινομένου, εξήγαγε τα συμπεράσματά του, στα οποία μάλιστα πρόβλεψε να δοθεί ευρεία δημοσιότητα, ακολούθως ήλεγξε την κατάσταση, που επικρατεί στο βράχο (Οξού) της Ι. Μονής Παναγίας Σπηλιανής και τέλος προέβη εις την συντήρηση και συμπλήρωση των οργάνων παρακολούθησης των φυσικοχημικών παραμέτρων των υδροθερμικών ρευστών και όλα αυτά πίσω από την πλάτη του Δήμου. Ούτε τυπική έστω επίσκεψη έγινε στον Δήμο, ούτε και οποιαδήποτε και με οποιοδήποτε τρόπο ενημέρωση, τόσο για τον έλεγχο, στον οποίον προέβη το κλιμάκιο, όσο και για τα προκύψαντα συμπεράσματα.

Καυτηριάζοντας την παράληψη, ο Δήμαρχος, αναφέρει ότι, ο Δήμος ως ο κατ' εσχρήν αρμόδιος και υπεύθυνος φορέας, παρακολούθει σε στενή συνεργασία με κλιμάκιο καθηγητών του Πανεπιστημίου Αθηνών την πορεία του φαινομένου, το οποίο οφείλεται σε διάβρωση από τα όμβρια ύδατα, δεν έχει καμιά σχέση με τη δραστηριότητα του ηφαιστείου και η κατάσταση του παραμένει σταθερή. Για ό,τι αφορά την κατάσταση του βράχου (Οξού), σύμφωνα πάντοτε με το ίδιο Δ.Τ., έχει ήδη προβλεφτεί σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό του Δήμου για τη μελέτη και για την εκτέλεση του έργου και έχει προγραμματιστεί η έναρξη διαδικασιών, για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Πιο αναλυτικά, το ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ του Δήμου αναφέρει, μεταξύ άλλων:

ΑΙΤΙΑ ...ΡΗΓΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ και Ε.Α.Γ.Μ.Ε.

«Την τελευταία εβδομάδα έχει προκληθεί έντονη ανησυχία στους κατοίκους της Νισύρου αλλά και στο ευρύτερο κοινό με την δημοσίευση φωτογραφιών στα Μέσα Ενημέρωσης από το Ε.Α.Γ.Μ.Ε. που έδιναν την εντύπωση εκδήλωσης ηφαιστειακής ανησυχίας στη Νίσυρο.

Ο Δήμος Νισύρου δεν είχε ενημερωθεί για την επίσημη κλιμάκιο της Ε.Α.Γ.Μ.Ε. αποτελούμενο από επιστημονικό προσωπικό της Διεύθυνσης Διαχείρισης Φυσικών και Τεχνολογικών Κινδύνων αλλά και δεν ήταν αποδέκτης των αποτελεσμάτων των παρατηρήσεων για την εκτίμηση της επικινδυνότητας σε φαινόμενα ρωγματούσεων όπως αναφέρεται στο Δελτίο τύπου της Ε.Α.Γ.Μ.Ε.

Το Δελτίο Τύπου του Ε.Α.Γ.Μ.Ε. αναφέρει ότι συντηρήθηκαν όργανα σταθμών παρακολούθησης των φυσικο-χημικών παραμέτρων των υδροθερμικών ρευστών στον κρατήρα Στέφανο και στα Λουτρά Νισύρου. Πως είναι δυνατόν να εγκατασταθούν οποιαδήποτε όργανα χωρίς την ενημέρωση του Δήμου; Ποιος έχει πρόσβαση στα δεδομένα που πραγματοποιούνται σε πραγματικό χρόνο; Επιπρόσθετα, ο Δήμος Νισύρου δεν είναι ενήμερος για την τοποθέτηση κάποιου νέου οργάνου στο Αυλάκι.

Η σωστή παρακολούθηση του ηφαιστείου και η τοποθέτηση/συντήρηση οργάνων από τις επιστημονικές ομάδες πρέπει να πραγματοποιείται πάντα σε συνεργασία και ενημέρωση της Δημοτικής Αρχής και να αποφεύγεται η δημοσιοποίηση επισκέψεων που προκαλούν αναστάτωση στην τοπική κοινότητα της Νισύρου.

Ο Δήμος Νισύρου σε συνεργασία με επιστήμονες από το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών (ΕΑΑ) και το Εθνικό και Κατοδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών συμβάλλει στο συντονισμό της βασικής ηφαιστειολογίας

(Συνέχεια στη σελ. 7) ❖

Θέσεις-Αντιθέσεις

Ο ΚΟΡΟΝΟΪΟΣ ΠΡΟ ΤΩΝ ΠΥΛΩΝ !...

Πρόσθετα σπεύδουν να εμβολιαστούν, κατά του κορονοϊού, οι κάτοικοι της Νισύρου. Τρεις φορές, ως τώρα έχει επισκεφτεί το νησί ειδικό υγειονομικό κλιμάκιο, με αθρόα προσέλευση του κοινού, κάθε φορά, για εμβολιασμό. Ευτυχώς κάποιες αντιρρήσεις το παρελθόντος εξείλεπαν, αφού

έχει γίνει πια αντιληπτό ότι, κάθε αμέλεια, κάθε παλικαριά, εγκυμονεί σοβαρό κίνδυνο για την υγεία και του ίδιου του...παλικαριά, και του περιγύρου του και κυρίως του άμεσου οικογενειακού του περιβάλλοντος.

Προκαλεί πράγματι ιδιαίτερη ικανοποίηση το γεγονός, ότι η Νίσυρος παραμένει άτρωτη από την πανδημία, παραμένει free covid, όπως το θέλει η...μοντέρνα ορολογία. Και όλοι, ιδιαίτερα δε οι μόνιμοι κάτοικοι, έχουν υποχρέωση να προστατεύουν αυτή την κατάσταση, ιδιαίτερα μάλιστα κατά την τρέχουσα περίοδο, που ενόψει της αναμενόμενης τουριστικής κίνησης, ο κίνδυνος είναι προ των πυλών.

Στώμεν καλώς, λοιπόν, μακριά από εφησυχασμούς, γιατί ο κορονοϊός δεν αστειεύεται ούτε και κάμνει διακρίσεις !...

ΠΑΡΑΠΟΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΘΕΟ

Στην εφημερίδα μας έφτασαν παράπονα και διαμαρτυρίες, από μερίδα των μόνιμων κατοίκων της Νισύρου, οι οποίοι χαρακτηρίζουν ως προσβολή και περιφρόνηση του νησιού, το γεγονός ότι, όπως πληροφορήθηκαν από τα Ν. Ν. με απόφαση του Μητροπολίτου συγκροτήθηκε στην Αθήνα Επιτροπή για την προώθηση των διαδικασιών επαναρρύθμισης των εργασιών στον Οξό, ερήμην της τοπικής κοινωνίας, χωρίς να τύχει έστω και τυπικής ενημέρωσης, χωρίς να κληθεί να ορίσει αντιπρόσωπό της στην επιτροπή, ανάμεσα στα τόσα ξένα και άγνωστα πρόσωπα, που την απαρτίζουν κλπ.

Επειδή στο στόχαστρο των επικρίσεων βρέθηκε και ο γράφων, θα δηλώσω, για μια ακόμα φορά, ότι καμιά και με οποιοδήποτε τρόπον ανάμιξη δεν είχαμε στην προαναφερθείσα διαδικασία, πέραν της δημοσίευσης της είδησης στην εφημερίδα.

Οι όποιες λοιπόν διαμαρτυρίες, προτάσεις, υποδείξεις κλπ. θα πρέπει να απευθύνονται στη συσταθείσα επιτροπή, της οποίας η σύνθεση δημοσιεύθηκε στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας μας.

ΑΓΝΩΣΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΑΓΩΓΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟΥ

Στοιχεία από έρευνά του σχετική με την εξαγωγική πορεία του θειοφίου της Νισούρου, δημοσίευσε ο Μιλτιάδης Λογοθέτης στον τελευταίο τόμο ΚΑ' «ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ». Η εργασία, εκτός από τα αφορώντα τις καθ' αυτό εξαγωγές, περιλαμβάνει και ενδιαφέροντα ιστορικά στοιχεία, άγνωστα, κατά το πλείστον, τα οποία θεωρούμε σκόπιμο να αναδημοσιεύσουμε, συμβάλλοντας στη διάσωσή τους. Γράφει λοιπόν:

«Στο Ημερολόγιο της Νομαρχίας του Αρχιπελάγους, της περιόδου 1886-1887, που περιλαμβάνει τα πεπραγμένα της Τουρκικής Διοίκησης, αναφέρεται ότι στη θέση «Αγία Ειρήνη» της Νισούρου, υπήρχε προνομιαχό μεταλλείο θείου και αρχαίο αυτοκρατορικό εργοστάσιο επεξεργασίας θείου». Προφανώς πρόκειται για το εργοστάσιο παραγωγής καθαρού θείου, το οποίο ίδρυσε το 1879 ο γνωστός επιχειρηματίας της εποχής εκείνης Αλέξανδρος Ράλλης, με 25ητή παραχώρηση της εκμετάλλευσής από την Αυτοκρατορική κυβέρνηση, ο οποίος δαπάνησε 50.000 χρυσές λίρες για να δημιουργηθούν οι κτηριακές εγκαταστάσεις στην Αγία Ειρήνη (σώζονται τα ερείπιά της), να γίνει η προμήθεια και εγκατάσταση του μηχανολογικού εξοπλισμού και να κατασκευαστεί το δίκτυο ενάερας μεταφοράς των θειοχωμάτων από την περιοχή του ηφαιστείου, στις εγκαταστάσεις της Αγίας Ειρήνης, μήκους τριών χιλιομέτρων.

Το εργοστάσιο λειτουργούσε μέχρι το 1885 και το παραγόμενο θείο, εξαγόταν κυρίως σε χώρες της Μέσης Ανατολής. Τα χρονικά της εποχής αναφέρονται ότι η εκποίηση χρεοκόπησε από νοθεία του παραγόμενου θει-

ου, την οποία προκάλεσε Ιταλός μηχανικός της, που εξυπηρετούσε τα συμφέροντα της ανταγωνιστικής εταιρείας Gianarli. Οι διάδοχοι του Αλεξάνδρου Ράλλη το 1892 νοίκιασαν τις εγκαταστάσεις και παραχώρησαν το δικαίωμα εκμετάλλευσής στους επιχειρηματίες Εμμανουήλ Γιαννόπουλο και Μιχαήλ Παπαδιαμαντόπουλο, αλλά και αυτοί δεν μπόρεσαν να συνεχίσουν την εργασία. Η αναφορά στο Ημερολόγιο του 1886-1887 της ύπαρξης «αρχαίου» αυτοκρατορικού εργοστασίου, λίγα χρόνια μετά την ίδρυση, το 1879, από τον Ράλλη του εργοστασίου του, οδηγεί στην υπόθεση ότι, προϋπήρχε και παλαιότερα εργοστάσιο επεξεργασίας θειοχωμάτων, ενδεχομένως από το Οθωμανικό κράτος.

Εκείνο πάντως, που είναι βέβαιο είναι ότι οι Τούρκοι, από τα μέσα του 19ου αιώνα, συγκεκριμένα το 1858, δημιούργησαν εργοστάσιο στο Μανδράκι, γνωστό ως «φάμπρικα», στη θέση του σημερινού δημοτικού φούρνου, όπου παρασκευάζαν εκρηκτική ύλη από το θειάφι, που αποτελούσε την πυρίτιδα της εποχής, αφού η νιτρογλυκερίνη και η δυναμίτιδα ανακαμφθηκαν από το Σουηδό χη-

μικό μηχανικό Νόμπελ το 1867. Το εργοστάσιο λειτούργησε για λίγα χρόνια. Τα επόμενα χρόνια, με την εντατικοποίηση των πλούσιων θειορυχείων ορυκτού θείου της Ιταλίας και της Αμερικής, που πρόσφεραν στην αγορά καθαρό θείο σε χαμηλές τιμές, τα θειοχώματα κατέστησαν μη εκμεταλλεύσιμα. Αυτά μέχρι τα τέλη της Τουρκοκρατίας.

Ενδιαφέρουσες είναι οι πληροφορίες του ελληνιστή Λιθουανού Κάρολου Φλέγερ (1850-1928), ο οποίος επισκέφτηκε τη Νισούρο περί το 1892 και επομένως αυτά, που περιγράφει, μαρτυρούνται από ανθρώπους, που τα έζησαν. Γράφει λοιπόν ο Φλέγερ ότι, τη περίοδο, που ο Αλέξανδρος Ράλλης εκμεταλλεύτηκε τα θειοχώματα της Νισούρου (1879-1885), χαρακτηρίστηκε «χρυσούς αιών της Νισούρου» και ότι οι Νισύριοι τον ανέκμασε εξόρυσαν θείο, το οποίο πουλούσαν σε αμπελουργούς της Κω και της Σάμου καθώς και στην Αυτοκρατορική Κυβέρνηση, που το χρησιμοποιούσε ως πρώτη ύλη, για το πυριτιδοποιείο, που διατηρούσε στο προάστιο της Κωνσταντινούπολης, Άγιος Στέφανος.

Ο Αλέξανδρος Ράλλης, προφανώς για να οργανώσει τα διάφορα «εργοστάσια», ονόμασε τους κυριότερους κρατήρες του ηφαιστείου. Έτσι τον μεγάλο κρατήρα, γνωστό στους Νισύριους ως «Αλώνι», τον ονόμασε «Στέφανος», για να τιμήσει τον πατέρα του, ιδρυτή του οίκου Ράλλη, σ'έναν άλλο έδωσε το όνομα «Αλέξανδρος» και άλλοι ονόμαζαν «Λογοθέτης», προς τιμήν του λόγιου Νισύριου Ιωάννη Λογοθέτη, «Πολυβίτης», «Αχελώνη» (προφανώς από το σχήμα της «αχελώνας», όπως αποκαλούσαν οι Νισύριοι την χελώνα) και «Φλεγέθων» (στομαχίου του Άδη με φλεγόμενο νερό). Στο χάρτη Martelli η «Αχελώνη»

αναγράφεται ως «Αχλλεύς».

Στα πρώτα χρόνια της Ιταλοκρατίας επισκέφθηκε τη Νισούρο ο γεωλόγος Alessandro Martelli, ο οποίος μελέτησε τα ηφαιστειακά, κοιτασματολογικά και υδρολογικά φαινόμενα του νησιού και δημοσίευσε την πραγματεία του στη Ρώμη το 1917, με τίτλο «Il gruppo eruttivo di Nisiro nel mare Aegeo», όπου σε κάποιο σημείο αναφέρει ότι πληροφορίες του έδωσαν οι «νησιώτες που δούλευαν στα ορυχεία θείου», που σημαίνει ότι την εποχή εκείνη λειτουργούσε το ορυχείο των θειοχωμάτων, πιθανότατα από κάποιον ιδιώτη.

Δεδομένου ότι, η Ιταλία, που διατηρούσε το μονοπώλιο της παραγωγής θείου στην Ευρώπη, δεν ήταν δυνατό να δημιουργήσει κατάσταση ανταγωνισμού σε ξένη χώρα. Έτσι, ενώ ίδρυσε μια σειρά επιχειρήσεων για την αξιοποίηση τοπικών προϊόντων (καπνά, σταφύλια, σφουγγαρία, τάπητες, κεραμικά κ. α.), δεν ασχολήθηκε με τα θειοχώματα, αντίθετα δημοσίευσε τις υποδομές στη νησίδα Γυαλί, απαλλοτριώσεις, κτηριακές εγκαταστάσεις και προβλιντα για εκμετάλλευση της ελαφρόπετρας, χωρίς τελικά να υλοποιηθεί. Το 1933, η Ιταλική Διοίκηση παραχώρησε τα δικαιώματα εκμετάλλευσης των θειοχωμάτων του ηφαιστείου στον Άγγλο μηχανικό Edmondo Shaddock Martin και τον μόνιμο κάτοικο Ρόδου Ιταλό Umberto Brovelli, οι οποίοι συνέστησαν την εταιρεία Nisiro Sulphur Mines Ltd, με έδρα τη Λεμεσό, για να επαναλειτούργησει το εργοστάσιο της Αγίας Ειρήνης, κάτι που δεν έγινε, γιατί ο De Vecchi ανάγκασε τον Martin να εγκαταλείψει τα Δωδεκάνησα με την κατηγορία, ότι ενεργούσε κατασκοπία σε βάρος της Ιταλίας.....

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΙΣΥΡΙΑΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ

ΤΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΙΜΟΝ ΠΡΟΦΑΝΤΗ ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΜΗΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ Αθήνα 7 Απριλίου 2021

Το έτος που διανύουμε, είναι έτος επετείων, σημερινών, όχι μόνο για τη Νισούρο αλλά και για τον ευρύτερο χώρο και πέραν της Δωδεκανήσου. Φέτος, συμπληρώνονται είκοσι χρόνια από την ευλογητή επίσκεψη της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου στη Νισούρο, τότε που για μας, το όνειρο έγινε πραγματικότητα. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης, ταπεινός προσκυνητής στην Παναγία Σπηλιανή, συνεστατών μαζί μας για τα 600 χρόνια από την ίδρυση της Ιεράς Μονής της Ταυτοχώρας, φέτος συμπληρώνονται 60 χρόνια ιερωσύνης του Παναγιωτότου, αλλά και 30 χρόνια Πατριαρχίας του.

Τύχη αγαθή, η Εταιρεία Νισυριακών Μελετών συμπληρώνει φέτος, 60 χρόνια ζωής, 60 χρόνια παραγωγής ευγενιστον πνευματικών καρπών, που διασώζουν και προβάλλουν όλα τα πολιτισμικά στοιχεία του νησιού μας.

Η μικρή Νισούρος, των 1.000 κατοίκων και των 42 τ.χλμ. έχει να επιδείξει ένα τεράστιο πνευματικό έργο, που έχει προκαλέσει τα κολακευτικά σχόλια Ελλήνων και ξένων ειδικών. Έτσι, οι σημερινές αυτές επετείες για μας, μια μεγάλη πρόκληση και επομένως δεν ήταν δυνατόν να τις προσπεράσουμε αθόρυβα, έτσι και κάτω από τις δύσκολες συνθήκες υπό τις οποίες ο λαός μας και όλη η ανθρωπότητα διαβίει. Έτσι, με την ευλογία του Παναγιωτότου, προχωρούμε στην έκδοση ειδικού επετειακού τόμου, με το «ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ 4-6 Αυγούστου 2001». Επ' όσον οι γενικότερες συνθήκες το επιτρέψουν, ο Τόμος θα παρουσιαστεί στη Νισούρο, την Τετάρτη 11 προσεχούς Αυγούστου, παρουσία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κώου και Νισύρου κ.κ. Ναθαναήλ. Την παραγωγή του χρονικού ανέλαβε, αποδοχόμενος την παράκλησή μας, ο Γιάννης Διαμ. Χαρτοφύλης, τότε Πρόεδρος του Συλλόγου Νισυρίων Αθηνών «Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ», στον οποίο ανήκει και η ιδέα, τούσον του εορτασμού των εξακοσίων χρόνων από την ίδρυση της Μονής, όσο και της προσεγγίσεως του Παναγιωτότου να παραστεί και να ευλογήσει την έναρξη των εορταστικών εκδηλώσεων. Χορηγός της εκδόσεως, ο Άρχων Δεσποτάκης της Μεγάλης του Χριστού εκκλησίας, Μεγάλος ευεργέτης της Εταιρείας μας και αντιστοίχως μας στην Αμερική Ντίνος Ράλλης, ο οποίος αυτοβούλως προσέφερε για καλύψει το κόστος εκδόσεως.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΙΣΥΡΙΑΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΣΥΛΛΗΠΤΗΡΙΑ

Το Δ.Σ. της Εταιρείας Νισυριακών Μελετών εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια στο μέλος της, μέλος της Επιστημονικής της Επιτροπής και ενεργήτρια της Εταιρείας καθηγήτρια του πανεπιστημίου Πειραιώς Μαίρη Κουρούνη, για την απώλεια του συζύγου της ναυάρχου-ιατρού του Π.Ν. αείμνηστου Σόλων Μαλιαράκη, εξαιρετού επιστήμονα και ανθρώπου. Μαζί με τις προσευχές, για ανάπαυση της ψυχής του αγαπτού ναυάρχου και για παρανορία της αγαπητής Μαίρης, εκφράζουμε και την εκτίμησή μας προς το πρόσωπό της για την αφοσίωση που επέδειξε κατά το μεγάλο διάστημα των προβλημάτων υγείας του εκλιπόντος.

«ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΝΕΑ»
ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

Ιδιοκτησία - Έκδοση:
Συλλόγου Νισυρίων Αθηνών «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ»
3ης Σεπτεμβρίου 25 ΤΚ 10432 Αθήνα
Τηλ. 210/52.24.463

Διευθυντής Σύνταξης:
ΓΙΑΝ. ΔΙΑΜ. ΧΑΡΤΟΦΥΛΗΣ
Επίτιμος Πρόεδρος «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ»
Κανάρη 4 - 154 51 Ν. Ψυχικό
Τηλ. - Fax: 210/67.17.671
e-mail: hartofylis@yahoo.gr

Συνδρομές - Εμβάσματα:
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ
Επύρου 29 - 17123 Ν. Σμύρνη
Τηλ.: 210/9337899

Αντιπρόσωποι
Ρόδου: Α.Μ. Καραγιώργης
Κω: Λουκία Παλιθόη
Νισούρου: Μιχ. Βεζυρογιάν
Σίδνεϊ: Νικ. Γιαννάκης

Τυπογραφείο: ΝΙΚΗΤΑ Κ. ΚΑΡΑΛΗ
Γερανίου 7 - Αθήνα,
Τηλ.-Fax: 210/5233965

ΠΕΡΙΟΔΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ

ΛΟΥΚΙΑΣ ΣΩΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΥ

Πτυχιούχου Πανεπιστημίων Αθηνών και Tufts Βοστώνης.
Μέλος της Αμερικανικής Εταιρείας Περιοδοντολογίας και της Εταιρείας Εμφυτευματολογίας

Οδός Αγίας Σοφίας (πρ. Γράμμου) 4 - ΡΟΔΟΣ
Τηλ. 22410 - 38850
Κιν. 6944-501841.
Δέχεται με ραντεβού

Για αυτούς που έφυγαν

ΣΤΗ ΓΟΥΛΑ ΜΑΡΤΙΝ

Από τη Νισούρο μας ήρθε η θλιβερή είδηση. Η Γούλα Μάρτιν-Μαστρογιάννη, μια από τις λίγες πια Νισυριές της παλιάς γενιάς έφυγε από τη ζωή και πήρε το δρόμο για την αιώνια κατοικία της. Έφυγε πλήρης ημερών, όμως η θλίψη, που άφησε μεγάλη και το κενό δυσαναπλήρωτο. Γιατί ήταν μια πραγματική αρχόντισσα στην όλη παρουσία της, μια μάνα στοργική, αλλά και μια ηρωίδα, που βγήκε νικήτρια στον αγώνα της ζωής. Μεγάλος της έρωτας ο μετέπειτα σύζυγός της αείμνηστος Μιχάλης ο Μάρτιν, στο πλευρό του οποίου δημιούργησε μια λαμπρή οικογένεια, με τρία εκλεκτά βλαστάρια, τον Παναγιώτη, την Άννα και τον Αποστόλη. Όμως η μοίρα το θέλησε, εκείνος να φύγει πολύ ενωρίς από τη ζωή και η Γούλα να κατεβεί στο στίβο και να αρχίσει τον αγώνα. Αγώνα για το μέγαλωμα και την αποκατάσταση των παιδιών, αλλά και για να λειτουργήσει, ως πόρο ζωής, το μεγάλο κατάστημα τροφίμων, που εκείνος της άφησε, παράλληλα με τη φροντίδα να το σπάτι και το νοικοκυριό. Πάλεψε σκληρά, αγωνίστηκε, ώσπου στο τέλος ένωσε τη χαρά της νίκης. Καμάρωσε το μέγαλωμα και την αποκατάσταση των παιδιών της, μεγάλωσε την επιχείρησή, εξασφαλίζοντάς της και ιδιόκτητη στέγη, κράτησε στην αγκαλιά της τους γονείς της, ως τα τέλη τους και ύστερα αποσύρθηκε για να απολαύσει τους καρπούς των κόπων της.

Στυλοβάτες στο τελευταίο στάδιο της ζωής της, τα τρία παιδιά της, που την περιέβαλαν με στοργή και φροντίδα και σαν ήρθε η ώρα, έφυγε από τη ζωή απολαμβάνοντας την αγάπη τους και αφήνοντάς τους για παντινή συντροφιά, την ευχή της. Εύχομαι η ψυχή της να αναπαυθεί στους κόλπους του Θεού και απευθύνω ειλικρινή συλλυπητήριά στα παιδιά και στα αδελφία της, το φίλο Νικίττα και τη Λορέτα στη Ν. Υόρκη. Η ίδια είναι αιώνια η μνήμη της.

Γιάννης Χαρτοφύλης

Γυναίκα όμορφη ήσουνα και άξια μητέρα μικρή τον άνδρα έχασες και τα παιδιά πατέρα. Σύννεφα δεν εμπόδισαν τον ήλιο στην ψυχή σου ξεπερνώντας τα δύσκολα με την υπομονή σου. Η λατρεμένη θεία μου θα ανταμώσετε ξανά με την καλή Μιμή σου. Του Αι Γιαννιού πια δεν χτυπούν χαρμόσυνες καμπάνες γιατί έχασε γεπτόνισσα ξεχωριστή απ' άλλες. Καλό Ταξίδι, η ανιψιά σου **Ειρήνη Κοιμμένου**

Στην Θεία μου τη Γούλα

ήσουνα στη ζωή μου μου δίνεις την αγάπη σου μαζί με την ευχή σου. Τώρα που βρίσκεται ψηλά, στα ουράνια η ψυχή σου

ΣΤΑ ΒΛΑΣΤΑΡΙΑ ΤΗΣ ΓΟΥΛΑΣ

Αιώνια η μνήμη της, μαζί κι η αρχοντιά της. Κι όσα της κληρονόμησαν τα τρία τα παιδιά της Βλαστάρια, που φυτρώσατε γύρω απ' τον κορμό της Δακρυβρεγμένοι στεναγμοί στον αποχωρισμό της Όμορφης, ανεκτίμητης και μάνα λατρεμένης, Ποτέ της δεν θα ξεχαστεί, δε φεύγει, δεν πεθαίνει Για της Γούλας τα παιδιά, τα απόβραδοι λυχνάρια, Είναι για τις αξίες τους Νισύρικα βλαστάρια **Με θερμά συλλυπητήρια Μαρία Πατρίτση, Κέρκυρα**

ΠΕΝΟΗ

→ Η Ειρήνη Παπαεμμανουήλ-Καραγιώργη στη Ρόδο.
→ Ο Άριστωμένης (Άρης) Παντελίδης (γιος της Άνας Αιστ. Βρούζου) στη Ν. Υόρκη.
→ Η Γούλα Μάρτιν-Μαστρογιάννη στη Νισούρο.
→ Ο Γιώργος Περούλης (της Γιαννάρας) στην Κω.
→ Η Εύα σύζυγος Βασιλείου Πετρίδη-Κυρίτση, στη Ρόδο.
→ Ο Σόλων Μαλιαράκης, σύζυγος της Μαίρης Κουρούνη, στην Αθήνα.
→ Ο Χάρης Ν. Σακελλαριδής, από τα Νικιά, στη Ρόδο.
Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους τους.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

→ Στον Ι. Ναό του Αγίου Νικολάου στη Θάσος, εκεί όπου ο αοίδιμος παπα-Γιώργης Διαμαντόπουλος ιερούργουσε επί πολλές δεκαετίες και εκκέρυττε τον λόγον του Θεού, τελέστηκε το ετήσιο Μνημόσυνό του, προσεχάροντος του Μητροπολίτου Φιλίππου Νεαπόλεως και Θάσου κ. Στεφάνου. Στο μνημόσυνον παρέστησαν οι τοπικές αρχές,

Κοινωνικά

βουλευτές της περιοχής, παλαιοί μαθητές και καθηγητές του παπα-Γιώργη μέλη της τοπικής κοινωνίας και πλήθος ενοριτών, που λόγω των μέτρων κατά της πανδημίας, είχαν κατακλύσει τον προαύλιο χώρο του Ναού.
Είς μνήμην του παπα-Γιώργη και με την ευκαιρία του μνημοσύνου του, στήθηκε στο λιμάνι της Θάσου μαρμαρίνο άγαλμα με τον Ποσειδώνα και την Αμφιτρίτη, με χαραγμένους επάνω του στίχους από ποιήματα του ίδιου, περί της Ελληνικότητας του Αιγαίου, προσφορά του γαμβρού του Χαρ. Φιλιππίδη.
→ Ο Πρόεδρος και τα Μέλη του Δ. Σ. του «Γνωμαγόρα» απευθύνουν ειλικρινή συλλυπητήρια στον Παναγιώτη Μάρτιν, υποψήφιο Δήμαρχο και επικεφαλής της μειοψηφίας στο Δημοτικό Συμβούλιο Νισούρου, για το θάνατο της μητέρας του Γούλας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

→ Η οικογένεια Γιαννάκη - Μάρτιν ευχαριστεί όλους όσους με κάθε τρόπο συμπαραστάθηκαν στην μεγάλη απώλεια της μητέρας μας.

ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

→ Η Πόπη Παπαντωνίου-Οικονομίδη, κατέθεσε για ενίσχυση της εφημερίδας μας, ποσό 50 ευρώ, αντί στεφάνου στη μνήμη των Περικλή Φραντζή και Ειρήνης Παπαεμμανουήλ-Καραγιώργη.
→ Η Γούλα Σακελλαριδής του Γαβριήλ, προσέφερε 300 δολάρια εις μνήμη της μητέρας του Μαρίας Σακελλαριδής για ενίσχυση των σκοπών του «Γνωμαγόρα».
→ Ο Μιχαήλ και Ντάνα Σακελλαριδής προσέφερε 300 δολάρια εις μνήμη της μητέρας τους Μαρίας Σακελλαριδής για την ενίσχυση των σκοπών του «Γνωμαγόρα».
→ Ο Μάνος Ορφανόπουλος προσέφερε 250 δολάρια εις μνήμη Μαρίας Σακελλαριδής για την ενίσχυση των σκοπών του «Γνωμαγόρα».
→ Η Αρετή Σακελλαριδής 50 ευρώ εις μνήμη Μαρίας Σακελλαριδής για την ενίσχυση του «Γνωμαγόρα».
→ Ο Νίκος Αδαμίδης προσέφερε 200 ευρώ στο «Χαμόγελο του Παιδιού» εις μνήμη Μαρίας Σακελλαριδής. Τους ευχαριστούμε θερμά.

Τα αδελφια σου ΔΗΜΗΤΡΗΣ -ΠΟΠΗ Τα ανήψια σου ΜΑΝΩΛΗΣ -ANNA ΚΑΡΑΓΕΩΡΤΗ

ΟΙ ΡΩΓΜΑΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΛΑΚΚΙ ΠΑΡΑΠΛΕΥΡΗ ΖΗΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΒΟΣΚΗΣ

Μια ακόμα παράπλευρη ζημιά, από την ελεύθερη και ανεξέλεγκτη βοσκή των ζώων, εντοπίστηκε στη Νίσυρο. Όλοι οι ειδικοί, που έχουν ασχοληθεί με το πρόβλημα των ρωγματούσεων, οι οποίες έχουν εμφανιστεί, εδώ και λίγα χρόνια, στο Λακκί, αποδίδουν το φαινόμενο στον όγκο των βρόχινων νερών, που μετά την καταστροφή της χλωρίδας και την ισοπέδωση των βασταδιών, διαρρέουν ανεμπόδιστα τα πρανή και καταλήγουν στον πυθμένα της καλδέρας. Το τελευταίο μάλιστα κλιμάκιο της ΕΑΓΜΕ, υπό τον κ. Βουγιουκαλάκη (γράφουμε σε άλλη στήλη), μεταξύ των μέτρων προστασίας, που συνιστά, είναι η αποκατάσταση των αναβαθμιδών (τάβλες), η δεινροφύτευση των πρανών και ο έλεγχος της ελεύθερης βοσκής, στα πρανή της καλδέρας. Και για ό, τι αφορά τα δυο πρώτα μέτρα, η καταστροφή είναι ολοσχερής, σε σημείο, που η ζημιά να θεωρείται μη αναστρέψιμη.

Όσον αφορά το θέμα της ελεύθερης βοσκής, το οποίο έχει λάβει γενικότερες διαστάσεις, και έχει προκαλέσει ολοσχερή καταστροφή στο άλλοτε καταπράσινο και μαγευτικό τοπίο της Νισυρικής υπαίθρου, θα πρέπει επιτέλους οι ίδιοι οι κτηνοτρόφοι να συνειδητοποιήσουν αυτή την καταστροφή καθώς και τις ανυπολόγιστες ζημιές, που έχουν προκαλέσει στις περιοσιές των συμπατριωτών τους και να βοηθήσουν στο να τεθεί τέρμα στο όλο πρόβλημα.

Ένα πρόβλημα, το οποίο απασχολεί ολόκληρη την Ελληνική επικράτεια, γι' αυτό και η Πολιτεία ψήφισε πρόσφατα Νόμο, τον 4760/2020, σύμφωνα με τον οποίο επιβάλλονται, από την Αστυνομική Αρχή, στους ιδιοκτήτες διοικητικά πρόστιμα για την παράβαση, ενώ το αρμόδιο Δασαρχείο, υποχρεούται να παρέμβει και να υποβάλει μήνυση, για τη ζημιά που προξενήθηκε.

ΣΕ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ

ΑΡΓΥΡΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΝΙΣΥΡΟΥ

Σημαντική πανελλήνια διάκριση πέτυχε ο Δήμος Νισύρου, κατακτώντας Ασπένιο Βραβείο σε διαγωνισμό, που οργάνωσε ο οργανισμός Boussias, υπό την αιγίδα της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ) και της Περιφέρειας Αττικής. Στο διαγωνισμό, του οποίου τα αποτελέσματα ανακοινώθηκαν την 22α Φεβρουαρίου, πήραν μέρος 300 Δήμοι της Χώρας και σκοπός ήταν να βραβευθεί η Καινοτομία και η Ποιότητα Ζωής στις Ελληνικές πόλεις και να αναδειχθούν οι κορυφαίες πρακτικές και λύσεις του έτους 2020, μιας χρονιάς εξαιρετικά δύσκολης για την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Στις δυσκολίες αυτές και στις προκλήσεις ο Δήμος Νισύρου απάντησε, αποδεικνύοντας ότι με ευελξία, καινοτομία και εμπιστοσύνη μπορούν να επιτευχθούν τα καλύτερα αποτελέσματα. Και βραβεύτηκε για την έμπρακτη εφαρμογή της αειφορίας, μέσω των αυτόνομων συστημάτων Δημοτικού Φωτισμού, με τη χρήση φωτοβολταϊκών στοιχείων.

Ανακοινώνοντας τη βράβευση του Δήμου ο Δήμαρχος Χριστόφης Κορωνάιος δήλωσε ότι, η διάκριση αυτή ενισχύει τη βούληση και την προσπάθεια της Δημοτικής Αρχής, μέσω συνεχούς ευσυνειδητής εργασίας για να οδηγήσει το νησί τόσο σε συνθήκες αειφορίας, σε συνδυασμό με άριστες συνθήκες ζωής, σε κοινωνικό, περιβαλλοντικό και οικονομικό επίπεδο.

ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΘΗΤΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΣΤΡΑΤΟ ΞΗΡΑΣ

ΕΞΙΣΩΝΕΤΑΙ ΣΕ ΧΡΟΝΟ ΜΕ ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΟΠΛΑ

Με απόφαση του ΚΥΣΕΑ, που συνήλθε υπό την προεδρία του Πρωθυπουργού, οι στρατιωτική θητεία για τους υπηρετούντες στρατευμένους στο Στρατό Ξηράς αυξάνεται από 9 σε 12 μήνες αρχής γενομένης από τη σειρά κατατάξεως του προσεχούς Μαΐου. Στόχος της νέας ρύθμισης είναι να επέλθει εξομείωση του χρόνου θητείας σε όλα τα Όπλα, αφού η θητεία ως τώρα στο Π. Ν. και την Π. Α. είναι 12μηνη.

Του μέτρου εξαιρούνται και θα υπηρετούν 9 μήνες, μόνον όσοι υπηρετούν ολόκληρη τη θητεία τους στον Νομό Έβρου, στα νησιά του Βορείου Αιγαίου και Δωδεκανήσου, στα πλοία του Στόλου και σε μονάδες Ειδικών Δυνάμεων Όπως δήλωσε ο ΥΕΘΑ Ν. Παναγιωτόπουλος, το μέτρο εντάσσεται στα πλαίσια της επιδιωκόμενης αναβάθμισης των Ενόπλων Δυνάμεων σε έμφυχο δυναμικό και επίλυσης των προβλημάτων από τη φθίνουσα απόδοση σε αριθμό στρατευμένων, των κατατασσόμενων κλάσεων. Παράλληλα η διατήρηση της μειωμένης θητείας σε 9 μήνες, επιδιώκεται να αποτελέσει κίνητρο, με στόχο την εκδήλωση ενδιαφέροντος για υπηρεσία στα νησιά και στον Έβρο.

Για ό, τι αφορά τη στρατεία στα 18, θέματα για τα οποία γίνεται πολύς λόγος τελευταία, ο κ. Παναγιωτόπουλος δήλωσε πως, αν και θα μπορούσε η περίπτωση να αποβεί χρήσιμη για τις Ένοπλες Δυνάμεις, αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει τέτοιο θέμα, της εφαρμογής του οποίου θα πρέπει να προηγηθεί πολύ προσεκτικός σχεδιασμός από τα τρία Γενικά Επιτελεία.

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ

Καθιέρωση, πριν λίγα χρόνια, της αρχής της νησιωτικότητας, συνοδευτή με αισιόδοξες διαβεβαιώσεις, ότι το μέτρο θα αντιμετωπίσει τις υπάρχουσες ιδιαιτερότητες και θα συμβάλει στην άμβλυση των προβλημάτων και τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των νησιωτών. Ήρθαν όμως τα ίδια τα γεγονότα, για να αποδείξουν πως οι διαβεβαιώσεις αυτές είναι ξένες προς την πραγματικότητα, αφού αντί για τα εξαγγελόμενα οφέλη, έρχονται διατάξεις, η μια μετά την άλλη, που καταργούν κεκτημένα ή άλλες που κάνουν ακόμα πιο δύσκολες τις συνθήκες ζωής των νησιωτών.

Η πρώτη επιβάρυνση ήρθε με την κατάργηση του ισχύοντος στα νησιά μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ, με αποτέλεσμα να τιναχθούν στα ύψη οι τιμές της αγοράς και να γίνουν ακόμα πιο έντονα τα υφιστάμενα οικονομικά προβλήματα. Ακολούθησε ο Νόμος – ταφόπλακα για τις προσδοκίες δόμησης εκτός σχεδίου, αφού καταργεί όλες τις προβλεπόμενες, ως τώρα, παρεκκλίσεις και παρέχει τη δυνατότητα δόμησης, μόνο σε, δυσχερέτα στα νησιά, οικοπέδα, επιφανείας άνω των 4 στρεμμάτων και μόνον εφ' όσον έχουν πρόσφατη μεγαλύτερη των 45 μ. σε χαρακτηρισμένη οδό. Επόμενος Νόμος προβλέπει τη χορήγηση αδειών εγκατάστασης αιολικών πάρκων σε νησιά και μικρές νησιώδες γωνιές, που έχει προκαλέσει ομαδικές αντιδράσεις, αφού όπως προειδοποιούν οι ειδικοί, μια τέτοια περίπτωση θα δημιουργήσει δραματική αλλοίωση και βλάβη του φυσικού, του ανθρωπογενούς και του πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ύστερα ήρθε το θέμα των δασικών χαρτών, με το οποίο μεγάλες εκτάσεις των νησιών, χαρακτηρίζονται δασικές και μη οικοδομήσιμες και περιέρχονται στο Δημόσιο επιφέροντας τεράστιες οικονομικές ζημιές στους ιδιοκτήτες τους.

Με τελευταία την προωθούμενη διάταξη, με την οποία αφαιρείται από τους Δήμους το δικαίωμα διαχείρισης ιαματικών πηγών και παραχωρείται στον ΕΟΤ, μαζί με την υπάρχουσα κτηριακή υποδομή, που ανήκει στην κυριότητα των Δήμων. Αν λοιπόν όλα αυτά τα «δενά» είναι τα επακόλουθα της νησιωτικότητας, τότε γιατί εντοχέει η αντίδραση πολλών νησιωτών, που αρνούνται να την αποδεχτούν;

ΕΚΡΗΚΤΙΚΟ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΤΩΝ ΤΕΡΑΣΤΙΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΕΡΧΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Κρηκτικό κλίμα και οργανωμένες διαμαρτυρίες και αντιδράσεις προκάλεσε στις τοπικές κοινωνίες των νησιών μας, η δημοσίευση των δασικών Χαρτών, καθώς τεράστιες ιδιόκτητες εκτάσεις, οικοδομημένες, υπό ανοικοδόμηση και άλλες καλλιεργημένες, χαρακτηρίζονται ως δασικές και περιέρχονται στην κυριότητα του δημοσίου. Με καζάνι, που βράζει χαρακτηρίζονται οι αντιδράσεις των κατοίκων, τόσο της Ρόδου, όσο και όλων των άλλων νησιών, στα οποία το πρόβλημα καθίσταται οξύτερο, αφού υπάρχουν περιπτώσεις, που το 80% της ολικής έκτασης χαρακτηρίζεται ως δασική περιοχή.

Δικαιολογημένη η άποψη των τοπικών παραγόντων, ότι η δημοσίευση των χαρτών, οι οποίοι συντάσσονται επί μια ολόκληρη πενταετία, ήρθε για να προσθέσει και όχι για να λύσει προβλήματα. Ενώ ο Περιφερειάρχης Γιώργος Χατζημάρκος, εξέφρασε προς

Από τη σύσκεψη στη Ρόδο παρουσία του Υφυπουργού Γ. Αμνρά

κάθε κατεύθυνση την ανυπαχσία του, επισημαίνοντας ότι οι επιπτώσεις, από τα προβλεπόμενα μέτρα, στην οικονομία των νησιών, θα είναι δυσμενέστερες και οι παρενέργειες μεγαλύτερες, από αυτές της κατάργησης των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ, ενώ χαρακτήρισε ως δήμιση των περιοσιών, τη διαδικασία έναρξης τους στους δασικούς χάρτες και υπαγωγής τους στην κυριότητα του δημοσίου. Το γεγονός έχει ιδιαίτερη σημασία καθ' όσον πρόκειται για εκτάσεις δηλωμένες στο Ε9 για τις οποίες πληρώνονται κανονικά οι προβλεπόμενοι φόροι. Παρόμοιες αντιδράσεις εκδηλώθηκαν και στα νησιά των Κυκλάδων, με διαβήματα και παρεμβάσεις προς Υπουργούς, τοπικούς βουλευτές, αλλά και τον ίδιο τον Πρωθυπουργό, ενώ η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου ανέθεσε στο Νομικό της Συμβούλιο να επικροτήσει το θέμα με νομικά επιχειρήματα. Παρόμοιες αντιδράσεις, σημειώθηκαν σε όλη τη χώρα, με αποτέλεσμα ο αρμόδιος Υπουργός να οδηγήσει στην απόφαση να επανεξετάσει το θέμα και να εισηγηθεί στο τεχνικό συμβούλιο δασών την εξαίρεση από τους χάρτες των εκτάσεων, που καλύπτονται από θαμνώδη βλάστηση και όχι από δάση. Το σχετικό πληροφοριακό επιβεβαίωσε ο Υφυπουργός Περιβάλλοντος Γ. Αμνράς, ο οποίος προώθησε ειδικής σύσκεψης, που οργάνωσε για το θέμα αυτό στη Ρόδο η Περιφέρεια Ν. Αιγαίου.

Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟΥ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΕΩΠΑΡΚΩΝ ΤΗΣ UNESCO

Προγραμματική σύμβαση έρευνας και ανάπτυξης υπεγράφη μεταξύ του Δήμου Νισύρου και της UNESCO, με αντικείμενο την ένταξη του ηφαιστείου της Νισύρου στο παγκόσμιο δίκτυο Γεωπάρκων της UNESCO. Πρόκειται για ένα στόχο, με πολλαπλά οφέλη για τη Νίσυρο, αφού αποτέλεσμα θα είναι η ανάδειξη του ηφαιστείου, παγκοσμίως, ως γεωπεριβαλλοντικού μνημείου, η οικονομική-τουριστική ανάπτυξη του, η περιβαλλοντική προστασία της Νισύρου κ.α.

Για τον λόγο αυτό η ένταξη στο συγκεκριμένο δίκτυο συγκεντρώνει τις προτιμήσεις πολλών χωρών, απ' όλο τον κόσμο, ενδιαφερομένων για την ανάδειξη και αξιοποίηση των κατά τόπους γεωλογικών μνημείων. Ήδη ο διευθυντής και μέλη της επιστημονικής ομάδας της έδρας της UNESCO, η οποία φιλοξενείται στο Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος, σε συνεργασία με στελέχη του Παγκοσμίου Συμβουλίου Γεωπάρκων έχουν αναλάβει τη δημιουργία του απαιτούμενου φακέλου με τα αναγκαία πληροφοριακά στοιχεία, που αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη των ενταξιακών διαδικασιών.

GREEN AND BLUE ΨΑΡΕΜΑ - ΚΥΝΗΓΙ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΕΙΔΗ - ΕΙΔΗ PET SHOP Επώνυμα είδη στις καλύτερες τιμές ΠΟΠΗ ΣΑΚΚΑΛΗ - ΧΑΡΤΟΦΥΛΗ Νίσυρος, τηλ. 22420-31218

Η ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΝΕΟΛΙΘΙΚΟΥ ΚΤΗΡΙΟΥ ΣΤΟ ΓΥΑΛΙ

ΕΝΤΟΝΕΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Σοβαρό θέμα έχει προκύψει με την υπόθεση μετακίνησης σε άλλη θέση του νεολιθικού κτηρίου, που εντοπίστηκε στο δάσος της νησίδας Γυαλί.

Όπως αναφέρει η είδηση, ο Δήμος Νισύρου σε συνεργασία με την εταιρεία ΛΑΒΑ, ζήτησαν από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο τη μεταφορά του ευρήματος, από το κόρο έρευνας σε άλλο καταλλήλοτερο, με το απολογικό ότι «λόγω της αιολικής διάβρωσης και της θέσης του μνημείου, η τεχνική λύση για την κατά κράαν διατήρησή του δεν είναι η αρμόζουσα με το περιβάλλον» και ως εκ τούτου προτείνει την απόσπαση του και τη μεταφορά σε άλλο σημείο κοντά στην παραλία.

Στο αίτημα του Δήμου αντέδρασαν ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων, η Εφορία Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου και η Διεύθυνση Ανασκαπών Αρχαίων Μνημείων, ισχυριζόμενοι ότι πρόκειται για μνημείο ανεκτίμητης αξίας, είναι το καλύτερο αμφοδιό νεολιθικό κτίσμα, από τα τρία γνωστά νεολιθικά κτίσματα της 4ης π.Χ. χιλιετίας στα Δωδεκάνησα και είναι επαρκής η ανάγκη προστασίας των ανθρακικών του στοιχείων και διατήρησής του στο άμεσο φυσικό του περιβάλλον.

Σύμφωνα με την άποψη των αρχαιολόγων, το κτίσμα βρίσκεται σε θέση, πάνω στο ύψωμα, που συνδέεται με τον έλεγχο του διαύλου από τα Μικρασιατικά παράλια προς τις Κυκλάδες. Και η μεταφορά του σε άλλη θέση, πέρα από τον σοβαρό κίνδυνο, γιατί τα υλικά του δεν επιτρέπουν την ασφαλή μεταφορά, υποβαθμίζει τις πολλαπλές αναγνώσεις του μνημείου καθώς και το γεγονός, ότι αποτελεί μοναδική μαρτυρία του εκτεταμένου οικισμού, αλλά και του φυσικού περιβάλλοντος της Νεολιθικής περιόδου. Και η ανακίνηση-διαμαρτυρία καταλήγει, σημειώνοντας ότι «η μεταφορά δεν συνδέεται ούτε με την προστασία, ούτε με την ανάδειξη του κτηρίου, αλλά αποσκοπεί στην επέκταση της εκμετάλλευσης του ορυχείου στην περιοχή των νεολιθικών καταλοίπων, επιτρέποντας και εκεί την εξορυκτική δραστηριότητα...». Και ζητούν να εφαρμοστεί η σχετική νομοθεσία, που προβλέπει τη μετακίνηση μνημείου, λόγω τεχνικών έργων, μόνο όταν μετά από σχετικών επιστημονικών έλεγχων, αποκλείεται κάθε δυνατότητα διατήρησής στο περιβάλλον του.

ΕΠΙΛΕΞΤΑΖΕΤΑΙ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ Η ΓΝΩΜΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΑΛΛΑΓΗ

Σάλο έχει προκαλέσει το προωθούμενο για έγκριση νομοσχέδιο του Υπουργείου Τουρισμού, το οποίο όπως γράψαμε στο προηγούμενο φύλλο μας, προβλέπει την αφαίρεση από τους Δήμους της διαχείρισης των ιαματικών πηγών και την ανάθεσή της υπό τον έλεγχο ανώνυμης εταιρείας.

Σύμφωνα με μερίδα των Δήμων, που διαθέτουν ιαματικές πηγές, πρόβλεψη σε διαμαρτυρίες και έντονα διαβήματα τόσο προς τον αρμόδιο Υπουργό, όσο και προς τον ίδιο τον Πρωθυπουργό, επισημαίνοντας ότι, με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο αφαιρείται μια σημαντική πηγή εσόδων από τους Δήμους, οι οποίοι υφίστανται ανυπολόγιστη οικονομική ζημία, χάνουν κεκτημένα δικαιώματα, ενώ παράλληλα καταπατώνται εκτάσεις και υποδομές ιδιοκτησίας τους.

Αλλά και πολλοί βουλευτές ακόμα και κυβερνητικοί, αντέδρασαν για το θέμα, όπως ο βουλευτής Δωδεκανήσου της Ν. Δ. Γιάννης Παπαίος, ο οποίος εξέφρασε την αντίθεση του προ του αρμόδιου Υπουργού Χάρη Θεοχάρη, επισημαίνοντας του το γεγονός ότι, οι ιαματικές πηγές αποτελούν περιουσία των τοπικών κοινωνιών και πηγή ενίσχυσης των πενυχρών εσόδων των Δήμων και ως εκ τούτου, οι συνέπειες από την ένταξη τους στην ανώνυμη εταιρεία θα είναι δυσμενέστερες. Και όπως φαίνεται, οι αντιδράσεις αυτές βρήκαν το στόχο τους. Όπως δήλωσε ο Υπουργός, ο σκοπός του νομοσχεδίου εξ αρχής ήταν η περαιτέρω αξιοποίηση των ιαματικών πηγών, κυρίως των μη αεγνωρισμένων και ότι, για κάθε περίπτωση, προϋπόθεση για την ένταξη στην ανώνυμη εταιρεία, θα είναι μόνο η σύμφωνη γνώμη των οικείων Δήμων.

ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΣΤΙΣ ΝΗΣΙΔΕΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ

Με ολοένα εντεινόμενο ρυθμό συνεχίζονται οι αντιδράσεις οικολογικών, πολιτιστικών, περιβαλλοντικών κλπ φορέων ενάντια στην απόφαση εγκατάστασης 138 ανεμογεννητριών σε 23 προστατευόμενες νησίδες του Αιγαίου, ανάμεσα στις οποίες είναι και η Πύργουσα, η Παχειά και η Κανδυλιούσα του Δήμου Νισύρου.

Με στόχο την ευαισθητοποίηση του κοινού, αλλά και την ανάδειξη της πολιτικής σημασίας των νησιών ως οικοσυστημάτων, αλλά και την διαφύλαξη της ακεραιότητάς τους από την ολοσχερή καταστροφή, που τα απειλεί, οργανώθηκε ειδική διαδίκτυακή ημερίδα, με πρωτοβουλία της «Κίνησης για την προστασία των νησιών του Αιγαίου», της «Ελληνικής Ορνιθολογικής εταιρείας» και της «Εταιρείας για την Μελέτη και την προστασία της Μεσογειακής Φώκιας». Μύλησαν Καθηγητές και εκπρόσωποι των προαναφερθέντων φορέων, αλλά και εκπρόσωποι του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων και φορείς από τα εμπλεκόμενα νησιά. Όλοι τους αναφέρθηκαν στη μεγάλη οικολογική και πολιτιστική σημασία

των νησιών του Αιγαίου, των Γκαλακτών της Μεσογείου, όπως τα αποκάλεσαν, και στην ολοσχερή καταστροφή, που τα απειλεί, από την άδεια που δόθηκε στην Εταιρεία «Κυκλαδικά Μελέταιμ», για την εγκατάσταση ανεμογεννητριών.

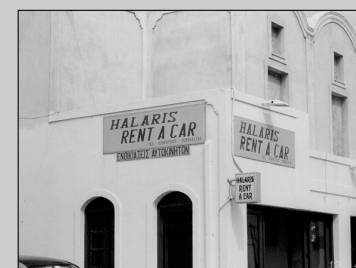
Ιδιαίτερα τόνιστηκε το γεγονός, ότι παρά την καθολική εναντίωση των περιβαλλοντικών οργανώσεων και επιστημονικών φορέων και την κατηγορηματική αντίθεση γνωμοδότηση των αρμόδιων κρατικών φορέων, αλλά και των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών Δωδεκανήσου και Κυκλάδων, όχι μόνο δεν αναστάλη η αδειοδότηση του έργου, αλλά αντίθετα προχωρούν οι διαδικασίες ένταξής του στα έργα «Κοινού ενδιαφέροντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Και εξέφρασαν την αντίθεσή τους, γιατί ένα έργο, που χαρακτηρίστηκε «επυρσουλία» και «περιβαλλοντικό έγκλημα», ζητείται η χρηματοδότησή του από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παρά το γεγονός ότι, η εκτέλεσή του θα επιφέρει ολοσχερή καταστροφή πυρήνων του πανευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000.

ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

ΜΑΡΚΟΣ ΝΙΚ. ΧΑΛΑΡΗΣ

ΦΗΡΟΣΤΕΦΑΝΙ - ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ

Τηλ. 22860-23229 - 22860-23750

Και στη Σαντορίνη έχουμε τον δικό μας άνθρωπο, τον συμπατριώτη μας το Μάρκο (γιο της Μαρίας του Νικολιδού). Πρόθυμος πάντα, έχει τα μέσα, την πείρα και τη δυνατότητα για να εξυπηρετήσει όσους επισκέπτονται το γραφείο του.

« Π Ρ Ο Τ Ο »
ΠΟΛΥΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΝΙΣΥΡΟΣ - Τηλ. 22420-31534

ΣΤΙΣ 10.000 ΕΙΔΗ ΠΟΥ ΔΙΑΘΕΤΟΥΜΕ
ΘΑ ΒΡΕΙΤΕ: ΧΡΩΜΑΤΑ - ΣΙΔΗΡΙΚΑ - ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ - ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΙΔΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΕΙΔΗ «ΠΟΥΛΑΜΕ ΦΘΗΝΑ ΓΙΑ ΝΑ ΠΟΥΛΑΜΕ ΠΟΛΛΑ»
ΜΑΡΙΑ ΠΑΧΟΥ

ΧΡΥΣΟΥΝ ΙΩΒΗΛΑΙΟΝ ΑΙΩΝΟΒΙΟΣ Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΙΣΥΡΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ»

ΤΑ ΕΚΑΤΟΧΡΟΝΑ ΤΟΥ «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ» ΣΕ ΚΑΡΑΝΤΙΝΑ ΟΙ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Στα περιοριστικά, κατά της πανδημίας, μέτρα προσέκρουσαν οι προγραμματιζόμενες λαμπρές εκδηλώσεις για τον εορτασμό των εκατό χρόνων δράσης και προσφορά του Συλλόγου των Νισυρίων της Αθήνας «ο Γνωμαγόρας». Κι έτσι χάθηκε η ευκαιρία, για να εντυφλώσουμε, οι Παννισυριοί, πάνω στην πλούσια ιστορία του Συλλόγου, να θαυμάσουμε το μέγεθος της προσφοράς του και να εισπνεύσουμε από το μεγαλείο, που αναδύεται μέσα από την εκατόχρονη καρποφόρα πορεία του.

Ευκαιρία όμως και για να υποκλιθούμε με σεβασμό στη μνήμη όλων εκείνων, που συνέβαλαν τόσο στη δημιουργία του Συλλόγου, όσο και στην δημιουργική και καρποφόρα πορεία του και στην πλούσια πολύπλευρη προσφορά του, την οποίαν άφησαν ως κληρονομιά στις επόμενες γενιές. Να αποτίσουμε τον οφειλόμενο φόρο τιμής και ευγνωμοσύνης στην ομάδα εκείνη των πρώτων Νισυρίων μεταναστών της Αθήνας, που 100 χρόνια πριν, σε εποχές δύσκολες και σε χρόνους χαλεπούς, ίδρυσαν και δρομολόγησαν τον «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ», με σκοπό πρωτίστως την προσφορά προς τη γενέτειρα, τη συσπείρωση γύρω του των μελών της νεοσύστατης Νισυριακής παροικίας, αλλά και την υποδοχή, τη συμπαράσταση και την εν γένει φροντίδα για τους κατατρεγμένους από τον παλό κατακτητή συμπατριώτες, που αναζητούσαν καταφύγιο στην Ελληνική πρωτεύουσα, χωρίς να υπολείπονται και σε έργα αγάπης, φιλανθρωπίας και κοινωνικής αλληλεγγύης. Όμως η ευκαιρία ήρθε με ...μάσκα και σε απόσταση, μεταιδρώντας κάθε σκέψη για εορταστικές εκδηλώσεις, ενώ οδήγησε και σε πλήρη τελεμάτωση όλων των καθιερωμένων δραστηριοτήτων του Συλλόγου.

Όμως αν ο εορτασμός της επετείου περιορίστηκε σε τυπική παρουσίαση και ανταλλαγή ευχών, μέσω της εφημερίδας μας, ο «Γνωμαγόρας», παραμένει πάντα ζωντανός, πάντα μάχιμος και πάντα έτοιμος να συνεχίσει την ιστορική του πορεία. Και μπαίνει στη νέα εκατοετία, προσμένοντας την ημέρα, που θα ανοίξει και πάλι τις πύλες τις, πάντα φιλόζυφης, στέγης του, για να προσφέρει στα μέλη του ζεστασιά, ξεκούραση, φιλοξενία, μέσα σε αμύσφαιρα, που πάντα μοσοχομυρίζει Νίσυρο και πάντα απαλύνει τη νοσταλγία, από την οποία εκείνα διακατέχονται. Αλλά και πάντα έτοιμος να απλώσει το χέρι για συνδρομή και συμπαράσταση, όπου χρειάζεται, αισιοδοξώντας πως οι επόμενες γενιές θα φανούν αντάξιες και «πολλά κάρρονες» των προκατόχων τους.

Η ίδρυση του Συλλόγου Νισυρίων Αθηνών «Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ»

Μοίρα των νησιωτών το έχει, να εγκαταλείπουν τα νησιά τους και να αναζητούν σε άλλους τόπους καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Και από τη μοίρα αυτή, δεν ήταν δυνατό να ξεφύγουν οι Νισυριοί και μάλιστα οι νέοι, σε εποχές, που τα καταπιεστικά μέτρα των κατακτητών έκαναν αφόρητη τη ζωή στα νησιά. Έτσι η μάνα Νίσυρος υποχρεώθηκε πολλές φορές να πεί το μικρό ποτήρι του αποχωρισμού, να σφίγγει την καρδιά της και να κατευθύνει τα παιδιά της, που έφευγαν για το άγνωστο.

Ένας από τους τόπους προορισμού ήταν η Αθήνα, η Ελληνική πρωτεύουσα, στην οποία άρχισε το 1918 και ολοένα διευρύνεται το ρεύμα των μεταναστών από τη Νίσυρο, με εξίσου μεγάλα και σοβαρά τα προβλήματα, που συναντούσαν, ιδιαίτερα όσοι συνοδεύονταν από τα μέλη της οικογένειάς τους. Προβλήματα στέγης, εργασίας, προσαρμογής, αποκατάστασης των παιδιών κλπ. Δύσκολες οι καταστάσεις, σοβαρά τα προβλήματα, αυξημένες οι ανάγκες, σε ένα κόσμο άγνωστο, με συνθήκες ζωής πρωτόγνωρες, με συμπεριφορές ασυνήθιστες και με τους Νισυρίους μετανάστες να περιφέρονται σαν την...καλαμιά στον κάμπο, άγνωστοι ανάμεσα σε ένα εξίσου άγνωστο κόσμο. Τότε ακριβώς βρέθηκαν τρεις καλοί συμπατριώτες, που, σε προγενέστερο χρόνο και με συνθήκες ευνοϊκότερες είχαν εγκατασταθεί στην Αθήνα, ο Μιχαήλ Παρθεναΐδης, ασφαλιστής, ο Κωνσταντίνος Μεζιάς Τραπεζίτης και ο Ιωάννης Γιαννίδης Εξοδόχος, οι οποίοι ευαισθητοποιήθηκαν και ανέλαβαν πρωτοβουλία. Οργάνωσαν τριμελή ομάδα υποδοχής των συμπατριωτών, που κατέφθαναν στην Αθήνα, φροντίζαν για την εγκατάστασή τους, για την εύρεση εργασίας, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, που καθένας συναντούσε. Στην ομάδα προστέθηκε αργότερα και ο Ιωάννης Οδυσ. Σακελλαρίδης και η τετράδα αυτή αποτέλεσε τον πυρήνια, γύρω από τον οποίο δημιουργήθηκε η Νισυριακή παροικία της Αθήνας. Μια παροικία, που διευρύνεται αριθμητικά, όμως με απομονωμένα τα μέλη της, που είχαν εγκατασταθεί σε διάφορες συνοικίες. Και όλοι τους αισθάνονταν την ανάγκη συνάντησης συμπατριωτών, ήθελαν να βρεθούν ανάμεσα σε πρόσωπα γνώριμα και οικεία, να μιλήσουν στη δική τους γλώσσα, να ακούσουν και να μάθουν νέα από τη Νίσυρο, να μιλήσουν για τα προβλήματα, που ο καθένας και η κάθε μια συναντούσαν, να ανταλλάξουν απόψεις για τη λύση τους.

Το Πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο: 1. Γ. Τραμπούλης Πρόεδρος, 2. Ν. Σακελλαρίδης Γραμματέας, 3. Μ. Καμαρινός Ταμίας, 4. Κ. Χριστοφόρου Αντιπρόεδρος, 5. Κ. Μούρας Σύμβουλος και 6. Μ. Τσατσαρώνης Σύμβουλος

Μέχρι τότε η ομάδα Νισυρίων φοιτητών του πανεπιστημίου της Αθήνας, οι οποίοι πραξικοπηματικά ανέλαβαν την υπόθεση και συγκρότησαν οργανωτική επιτροπή, από τους Πασχάλη Χριστοφόρου, Μιχαήλ Τσατσαρώνη, Μιχαήλ Καμαρινό, Γεώργιο Παρθεναΐδη, Κωνσταντίνο Μούρα, Ιωάννη Παρθεναΐδη και Νικήτα Σακελλαρίδη. Η νέα επιτροπή επιδόθηκε με ζήλο στο έργο της και συνέταξε το Καταστατικό του Συλλόγου, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 752/28-4-1921 πράξη του Πρωτοδικείου της Αθήνας και στο οποίο αναφέρεται ότι «**ιδρύεται Σύλλογος Νισυρίων Αθηνών Πειραιώς ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ, με ημερομηνία ίδρυσης την 8η Μαρτίου 1921...**». Ο Σύλλογος ιδρύθηκε ως Τμήμα του ομώνυμου Συλλόγου των Νισυρίων Ν. Υόρκης.

Μετά την έγκριση του Καταστατικού, ακολούθησαν οι αναγκαίες οργανωτικές διαδικασίες, εγγραφή μελών, κλπ και η πρώτη Γενική Συνέλευση συγκλήθηκε την 30η Οκτωβρίου 1921, στην αίθουσα του Δημοτικού Θεάτρου της Αθήνας. Εκεί, μέσα σε κλίμα οξύτητας και αντεγκλήσεων, λόγω της πραξικοπηματικής παρέμβασης της νεολαίας, εξελέγη το πρώτο διοικητικό συμβούλιο με Πρόεδρο τον Γεώργιο Τραμπούλη, Αντιπρόεδρο τον Πασχάλη Χριστοφόρου, Γραμματέα τον Νικήτα Σακελλαρίδη, Ταμιά τον Μιχαήλ Καμαρινό και συμβούλους τον Μιχαήλ Τσατσαρώνη, τον Κώστα Μούρα, και τον Γεώργιο Παρθεναΐδη, φοιτητή Ιατρικής, ο οποίος όμως, λόγω φοιτητικών υποχρεώσεων, ευχαρίστησε για την εκλογή του και παρέκκλισε να εξαιρεθεί από το συμβούλιο.

Πέρασαν από τότε 100 ολόκληρα χρόνια, στη διάρκεια των οποίων ο «Γνωμαγόρας», υπό την διοίκηση, αξίων κάθε φορά μελών του, πέτυχε στόχους υψηλούς, απέκτησε κύρος και αναγνωρισιμότητα, διεκρίθη για τη δράση και την προσφορά του, αγωνίστηκε με πάθος στο πλευρό των άλλων δωδεκανησιακών φορέων, για την αποτίναξη του Ιταλικού ζυγού από τα Δωδεκάνησα και κατέκτησε θέση επίσημη ανάμεσα σε συλλογικούς φορείς της κατηγορίας του, όπως αναγράφεται σε άλλη στήλη.

Γιορτάζουμε τα εκατό χρόνια του Γνωμαγόρα
Να τα χιλιάσει ευχόμεστε στον εορτασμό την ώρα
Ωρα χαράς, ώρα τιμής, ώρα ευγνωμοσύνης
Μπράβο για όσα έπραξε, ευγε για όσα δίνει
Αγρυπνος πάντα στάθηκε με απλωμένο χέρι
Για να συμπαρασταθεί, βοήθεια να προσφέρει
Ορθάνοικτες οι πόρτες του, ζεστή η αγκαλιά του
Ραίνει φροντίδα και σπαργή σ' όλους στο πέρασμά του
Ανθη και ανθοπέταλα στέλλομε στη γιορτή του
Συνέχισε ευχόμεστε εις την αποστολή του. I.X.

Φωτογραφικά στιγμιότυπα από τις Εκδηλώσεις και Δραστηριότητες του ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ

Απο τη συμμετοχή στις εκδηλώσεις για την Ενσωμάτωση

Κοπή Βασιλατσών με την παρουσία του νυν Μητροπολίτου Ζακύνθου Διονυσίου συνοδευόμενου από τον Παπα Στέφη Αραμωύλη και Δωδεκανησίον Υπαρχόντιο και Βουλευτήν

Από εκδήρωση στην Επίδαυρο

Από την υποδοχή του Γιάννη Κατσιματίδη

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ

Αγαπητές συμπατριώτισσες και συμπατριώτες,
Κάθε επέτειος, ακόμη και η πιο εμβληματική, όπως η συμπλήρωση των 100 χρόνων από την ίδρυση του Συλλόγου Νισυρίων Αθηνών «Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ», αποτελεί ευκαιρία και αφορμή, τόσο για την επανασύνδεσή μας με την ιστορία, τις μνήμες και τις διδασχές της, όσο και για να εκτιμήσουμε την πορεία του και τις προοπτικές του.

Αρχεί να ξεφυλλίσει κανείς το βιβλίο «Σύλλογος Νισυρίων Αθηνών ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ – Ιστορική Διαδρομή» του Γιάννη Διαμ. Χαριστοφύλη, Επαμίτιου Προέδρου του «Γνωμαγόρα» για να διαπιστώσει το μεγαλείο των συμπατριωτών μας που ερχόμενοι από τη Νίσυρο στην Αθήνα, σε ένα προτόγνωρο γι' αυτούς περιβάλλον, σε αντίξοες πραγματικά συνθήκες αποτέλεσαν τον πυρήνια, που δεν άργησε να εξελιχθεί σε ένα ακμαίο και δραστήριο κομμάτι της ευρύτερης Δωδεκανησιακής Κοινότητας της Αθήνας. Καρπός της παροικίας αυτής και πόλος έλξης των μελών της υπήρξε ο Σύλλογος Νισυρίων Αθηνών «Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ». Ένας σύλλογος με υποδειγματική παρουσία στα συλλογικά δρώμενα της εποχής και μεγάλη προσφορά διαχρονικά τόσο στην μικρή μας πατρίδα όσο και στα μέλη της Νισυριακής παροικίας της Αθήνας τα δύσκολα χρόνια. Με πολυδιάστατες δραστηριότητες, ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ, κατάφερε να γίνει σημείο αναφοράς μεταξύ όλων των συλλόγων που δραστηριοποιούνταν στην Αθήνα. Για τη μακροχρόνια ποικίλη προσφορά του και για το πλούσιο κοινωνικό έργο του, τιμήθηκε το έτος 1998 με τον Έπαινο της Ακαδημίας Αθηνών, επί προεδρίας του αείμνηστου Παναγού Σακελλαρίδη.

Στους δύσκολους και περιεργούς καιρούς στους οποίους ζούμε, η ζωτικότητα του Συλλόγου μας και οι δραστηριότητες που διαρκώς αναπτύσσει, συνεχίζουν να εντυπωσιάζουν και να αποτελούν παράδειγμα.

Αξιοποιούμε την ευκαιρία της επετείου των 100 χρόνων του Συλλόγου, όχι μόνο για να στρέψουμε το βλέμμα στο παρελθόν, να τιμήσουμε και να θυμηθούμε, αλλά και για να αξιολογήσουμε το παρόν, να οραματιστούμε το μέλλον του «Γνωμαγόρα», των ανθρών του, ιδιαίτερα των νέων γενεών, οι οποίες θα πρέπει να μεταλαμβάνουν την ιδιαίτερη ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά μας στις επόμενες.

Αξιολογούμε και πάλι τις πραγματικές μας δυνατότητες, θέτοντας ως προτεραιότητα το χρέος απέναντι στο μέλλον της αγαπημένης μας πατρίδας, απέναντι στις νέες γενιές που μπορούν να αγαπήσουν καλύτερα τον τόπο και την ιστορία του αν αυτές είναι φιλόζυφες, ανθρόφιλες, πολιτισμένες.

Το να διατηρήσουμε τον Σύλλογό μας ζωντανό είναι μια υποχρέωση απέναντι στην ιστορία του, αλλά συγχρόνως είναι κι ένα διαρκές μνημόσυνο στους δικούς μας ανθρώπους, σε όλους εκείνους που με απατάρανη, θυσίες και διαρκή προσωπικό αγώνα και προσφορά ίδρυσαν το Σύλλογο από το 1921 και μας τον παρέδωσαν στα δικά μας χέρια, ζωντανό, ακμαίο, δραστήριο και με αντοχές, μετά από 100 ολόκληρα χρόνια.

Ο Σύλλογος Νισυρίων Αθηνών «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ» θα βαδίσει απαρέγκλιτα και σταθερά στον ίδιο δρόμο της κοινωνικής προσφοράς και αλληλεγγύης και τα επόμενα χρόνια. Θα είναι πάντα ένας σύγχρονος, καινοτόμος, δημιουργικός, δημοκρατικός και προπάντων – ανοικτός σε νέες προτάσεις σύλλογος, προσρμοσιμένος στις ανάγκες των καιρών. Θα εξακολουθήσει να ανιχνεύει την απαίτηση των Απανταχού Νισυρίων, να μη χάσουν την επαφή με τις ρίζες τους, να παλέψουν για τη διατήρηση των αξιών, των εθίμων και των οραμάτων, τα οποία μεγάλωσαν γενιές και γενιές μέσα και έξω από την Ελλάδα.

Όλοι μαζί, θα βρούμε τον τρόπο για να συνομιλήσει η ιστορία μας με τις απαιτήσεις και τις προκλήσεις του σήμερα και είναι σίγουρο πως πάντα θα υπάρχουν συμπατριώτες μας, οι οποίοι με τις ιδέες, τις δράσεις, με πάνω απ' όλα την αγάπη και την όρεξή τους, θα συνεχίσουν το έργο του Συλλόγου, ώστε οι επόμενες γενιές να γιορτάσουν τα επόμενα Εκατό Χρόνια.

Το Δ.Σ. με Πρόεδρο τον Παναγό Σακελλαρίδη

Παρουσία και η Καταντήρα με τους αείμνητους Κώστα Μαντουδάκη και Αντώνη Καρταπάνη

Ο Πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών **Ιωάννης Χατσοφύλης** Τσοπανάκης επιδίδει τον Έπαινο της Ακαδημίας στον Πρόεδρο του «Γνωμαγόρα» **Παναγό Σακελλαρίδη**.

Αγωνόβιος έγινε εφέτος ο Σύλλογος Νισυρίων Αθηνών «ο Γνωμαγόρας», με τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από την ίδρυσή του, την 8η Μαρτίου του 1921. Εκατό χρόνων δράσης, προσφοράς και συμπαράστασης και προς τα μέλη του, αλλά και προς τη γενέτειρα Νίσυρο, η οποία πολλές φορές ζήτησε τη βοήθειά του κι άλλες τόσες δέχτηκε γενναία και πάντοτε κατά τις δυνατότητες του, τη συνδρομή του.

Ιδρύθηκε σε εποχή, που το μεταναστευτικό ρεύμα των Νισυρίων προς την Αθήνα ολοένα και διευρύνετο από ανθρώπους, που επέλεγαν την Ελληνική πρωτεύουσα για σπουδές, για εργασία ή και ως καταφύγιο, μακριά από τις διώξεις, τις πιέσεις και τις στερήσεις των παλιών κατακτητών. Η νεοσύστατη τότε παροικία μας, χρόνο με το χρόνο πολλαπλασιαζόταν, με τα μέλη της, που από τη μια μέρα στην άλλη βρισκόταν, από την ήρεμη ζωή του νησιού, να ζουν διασκορπισμένοι στις συνοικίες της ελληνικής μεγαλούπολης, άγνωστοι ανάμεσα σε αγνώστους, με νέους ρυθμούς και πρωτόγνωρους τρόπους ζωής, με νέα ήθη και έθιμα, με πιεστικές συνθήκες δουλειάς και με πάμπολλα προβλήματα στην καθημερινότητά τους. Δύσκολες οι καταστάσεις, πολλές οι ανάγκες και έντονη η επιθυμία του καθενός να βρεθεί ανάμεσα σε δικούς του ανθρώπους, μέσα σε περιβάλλον οικείο και γνώριμο, να κουβεντιάσει με την ίδια γλώσσα για θέματα, που τον ενδιαφέρουν και τον αγγίζουν, να ζητήσει συμβουλή και συμπαράσταση στα πρώτα του βήματα στον ξένο τόπο, που βρέθηκε. Μέσα σε ένα τέτοιο κλίμα, μέσα σε ατμόσφαιρα έντονης νοσταλγίας και νωπών αναμνήσεων, ξεπήδησε η ανάγκη της δημιουργίας του Συλλόγου.

Σκοπός του, όπως αναγράφεται στο πρώτο Καταστατικό του, ήταν «**Η ηθική και υλική υποστήριξη των μελών του και εν γένει των Νισυρίων, η προστασία και η προαγωγή των ηθικών και υλικών συμφερόντων αυτών, η πάση φύσεως διαχείριση παντός ζητήματος γενικότερας κοινωνικής σημασίας της Νισύρου, η ανάπτυξη του πνεύματος πατριωτικής αλληλεγγύης, η εκτέλεση φιλανθρωπικών εν γένει σκοπών, η αμέριστη ηθική και υλική αρωγή υπέρ των εκπαιδευτηρίων Μανδρακίου Νισύρου κ.α.**». Ο Σύλλογος είχε και αγαθοεργό αποστολή, γι' αυτό και από τα πρώτα βήματά του φρόντισε να αναπτύξει δραστηριότητες προς τον κοινωνικό και φιλανθρωπικό τομέα, στα πλαίσια των οποίων έσπευσαν από τους πρώτους να ενισχύσει με σεβαστό χρηματικό ποσό τον έρανο υπέρ των προσφύγων της Μικράς Ασίας, γεγονός που προκάλεσε τα εγκωμιαστικά σχόλια του Αθηναϊκού τύπου. Τόσο το πρώτο, όσο και τα μετέπειτα Διοικητικά Συμβούλια, επεδίωξαν να συνάψουν και να διατηρούν στενές σχέσεις συνεργασίας με τους άλλους, ανά τον κόσμο Νισυριακούς Συλλόγους, καθώς και με τους άλλους 3 τότε Δωδεκανησιακούς Συλλόγους της Αθήνας, ενώ από την πρώτη στιγμή έδινε δυναμικό, πάντοτε, «παρών» σ' όλες τις εκδηλώσεις και τις κινητοποιήσεις που είχαν στόχο την απελευθέρωση των Δωδεκανήσιων, αλλά και σε όλες τις γενικού ενδιαφέροντος συσνήσεις, κατά τις οποίες ανέπτυσε λόγον εποικοδομητικό.

Με την όλη δραστηριότητά του ο «Γνωμαγόρας» συχνά γινόταν αντικείμενο εγκωμιαστικών δημοσιευμάτων στις Δωδεκανησιακές εφημερίδες, κάποιες από τις οποίες τον αποκαλούσαν «Πρίτανη» των Δωδεκανησιακών Σωματείων. Αλλά και η φήμη του, η δράση του και ο εν γένει δυναμισμός του, συνετέλεσαν ώστε να εγγραφεί στον κατάλογο των επισήμων προσκαλούμενων στις συνεδριάσεις του Δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Αθηνών, αλλά και σε επίσημες εκδηλώσεις Υπουργείων, ενώ δεν ήταν καθόλου τυχαίο το ότι, ο «Γνωμαγόρας» επελέγη μεταξύ των Συλλόγων, που αποτελούσαν τη δύναμη της «Κοινής των αλυτρώτων προσφύγων Επιτροπείας», στις οποίες το Δ. Σ. μετείχε ο εκάστοτε Πρόεδρος του, ούτε και του υπεπροσκήληθη και έλαβε μέρος στο παμπροσφυμικό συνέδριο, που συνεκλήθη στην Αθήνα υπό την αιγίδα του Κράτους.

Ήταν τόσο μεγάλη η δυναμικότητα και το κύρος του Συλλόγου, που ακόμα και Δωδεκανησιακές Κοινότητες που εξωτερικού είχαν ζητήσει τη μεσολάβησή του για την επίλυση ζητημάτων, που αντιμετώπιζαν, με χαρακτηριστική την περίπτωση του Πανδωδεκανησιακού Συλλόγου Αθηνών «η Ομόνοια» και του Συλλόγου Καρπαθίων Αντί-Αιμτέμπα, «η Πρόοδος», που ζήτησαν από το «Γνωμαγόρα» να μεσολαβήσει για την αντικατάστασή του Έλληνα Προξένου της Αιθιοπίας, λόγω δυσμενούς συμπεριφοράς προς

ΧΡΥΣΟΥΝ ΙΩΒΗΛΑΙΟΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΥΧΗ ΑΓΑΘΗ

ΕΔΟΞΕ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ΝΙΣΥΡΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ "Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ,"

ΕΠΑΙΝΩ ΤΙΜΗΣΑΙ

ΟΤΙ ΠΟΛΥΤΡΟΠΩΣ ΕΠΙ ΕΤΗ ΜΑΚΡΑ

ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΤΩΝ ΝΙΣΥΡΙΩΝ ΕΥΖΩΤΙΑΣ

ΑΟΚΝΟΣ ΜΕΡΙΜΝΑ.

ΑΝΕΙΠΕΙΝ ΔΕ ΤΑΣ ΤΙΜΑΣ ΕΝ ΤΗ ΠΑΝΗΓΥΡΕΙ ΜΗΝΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΕΝΑΤΗ ΕΠΙ ΕΙΚΑΔΙ ΕΤΟΥΣ ΟΓΔΟΥΣ ΚΑΙ ΕΝΕΝΗΚΟΣΤΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΚΟΣΙΟΣΤΟΥ ΚΑΙ ΧΙΛΙΟΣΤΟΥ

Ιστορική Διαδρομή

τους Δωδεκανησίους. Κύρια φροντίδα του Συλλόγου όμως ήταν η συμπαράσταση και η κάθε είδους εξυπηρέτηση των αναγκών των μελών της παροικίας, ενώ με συχνές συγκεντρώσεις φρόντιζε για τη ψυχαγωγία τους, για την επιμόρφωσή τους και κυρίως για την αναβίωση ηθών και εθίμων του νησιού, θέλοντας να αμβλύνει τη νοσταλγία τους, αλλά και να συνηθίσει μέσα τους τη Νισυρική ταυτότητά τους.

Αμέριστη όμως ήταν η συμπαράσταση του και στην ικανοποίηση αιτημάτων και αντιμετώπιση αναγκών της Νισύρου. Σε στενή συνεργασία με την εκάστοτε δημοτική αρχή, ερχόταν πάντα αρωγός σε θέματα οικονομικής, τεχνικής, νομικής κλπ. φύσης, στην προώθηση παραγγελιών, προμηθειών, ενώ με όλη ιδιαίτερο ενδιαφέρον έσπευδε να ικανοποιήσει αιτήματα για τη λειτουργία των σχολείων του νησιού. Στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου, ο «Γνωμαγόρας» όπως και οι λοιποί σύλλογοι, ανέστειλε τις δραστηριότητές του, ενώ πολλά από τα μέλη του, παρά το γεγονός ότι κατείχαν την ιταλική Ιθαγένεια, έσπευσαν από τους πρώτους και κατετάγησαν ως εθελοντές στο Σύνταγμα των Δωδεκανήσιων, για να πολεμήσουν τον Ιταλό κατακτητή των νησιών μας. Σ' όλη τη διάρκεια της κατοχής, με την εγκυρότητα της υπογραφής του, ο «Γνωμαγόρας» εφοδιάζε τα μέλη και τους συμπατριώτες του με ειδικές ταυτότητες διευκολύνοντάς τους σε θέματα κυκλοφορίας, εξεύρεσης εργασίας, υγειονομικής περίθαλψης, σπουδών κλπ, και προφυλάσσοντάς τους από τις περιπέτειες της έκρυθμης εκείνης εποχής. Κι αμέσως μετά την αποκατάσταση επανήρξε τις δραστηριότητές του και μάλιστα σε ευρύτερο επίπεδο. Αυτή τη φορά όμως η αποστολή του ήταν μεγαλύτερη, σοβαρότερη και πιο υπεύθυνη.

Η Νίσυρος, που πάντα κατείχε την πρώτη θέση ανάμεσα στις άλλες προτεραιότητες του, περνούσε το στάδιο της ανασυγκρότησης και της επούλωσης των πληγών, που της είχε αφήσει ο πόλεμος. Δύσκολοι οι ώρες, επιτακτικές οι ανάγκες, πολλές οι ελλείψεις, όμως παρών ο «Γνωμαγόρας» έτοιμος πάντα για βοήθεια και συμπαράσταση. Πρώτη φροντίδα του η υγεία των παιδιών της Νισύρου. Σύμφωνα με έκθεση του συμπατριώτη μας γιατρού Περικλή Καλογιάννη, που με υπόδειξη του «Γνωμαγόρα» προέβη σε επιτόπια εξέταση, πολλά από τα παιδιά του νησιού αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα από την ασπία και τις στερήσεις του πολέμου. Κι αμέσως σήμανε συναγερμός.

Με μπροστάρη τον τότε Πρόεδρο Κώστα Μούρα, οργανώθηκε ενισχυμένο μαθητικό συσσίτιο, όλο το χειμώνα, ενώ το καλοκαίρι λειτουργήσε θερινή κατασκήνωση στο μοναστήρι της Κυράς. Και το πρόγραμμα αυτό λειτουργήσε για 3-4 χρόνια, ωστόσο αντιμετώπιστηκε η κατάσταση. Το ενδιαφέρον όμως συνεχίστηκε με χρηματοδότηση των σχολείων, με ενίσχυση οι-

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. **ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ** επιδίδει στον Πρόεδρο του «Γνωμαγόρα» **Γιάννη Χατσοφύλη** το αναμνηστικό μετάλλιο, που απενεμήθη στο Σύλλογο κατά τον εορτασμό των 600 χρόνων της Ι. Μονής Παναγίας Σπηλιανής (Νίσυρος 5-8-2001).

κονομικά σθεναρά μαθητών, με εμπλοκή των σχολείων με βιβλία, όργανα, γραφική ύλη και κυρίως με τοποθέτηση επαρκούς διδακτικού προσωπικού. Παράλληλα εστάλη Γεωπόνος στο νησί για οργάνωση της γεωργίας και της δενδροκαλλιέργειας, ενισχύθηκε η υγειονομική περίθαλψη των κατοίκων, ενώ με ενέργειες του «Γνωμαγόρα» επετεύχθη προσέλκυση επενδυτών (Π. Νομικός) για την εκμετάλλευση των ορυχείων ελαφρόπετρας στο Γυαλί. Εξάλλου με πιεστικές παρεμβάσεις προς τον ΕΟΤ, πέτυχε να δοθεί άδεια λειτουργίας των Ιαματικών Λουτρών, ενώ με άσκοπο ενδιαφέρον και με χρηματοδοτήσεις, που πέτυχε μέσω των αρμόδιων κρατικών υπηρεσιών, ο «Γνωμαγόρας» συνέβαλε τα μέγιστα στην επισκευή και τον εξοπλισμό του ξενοδοχειακού συγκροτήματος, ώστε να καταστεί δυνατή η διαμονή και εξυπηρέτηση των λουομένων. Το αποκορύφωμα όμως του ενδιαφέροντος του Συλλόγου προς τη Νίσυρο αποτέλεσε ο ηλεκτροφωτισμός του νησιού και μάλιστα σε εποχές, που άλλα μεγαλύτερα και πιο ανεπτυγμένα νησιά φωτιζόνταν ακόμα με λυχνάρι και γκαζόλαμπτα.

Τα χρόνια όμως πέρασαν, οι συνθήκες ζωής άλλαξαν, οι ανάγκες, που υπήρχαν τότε αμβλύνθηκαν και πολλά από τα υφιστάμενα προβλήματα έχουν εκλείψει. Όμως ο «Γνωμαγόρας» σεγιασμένος σήμερα στην ιδιόκτητη στέγη, που του εξασφάλισε η φιλοπατρία και η αγάπη του μεγάλου και αξεχάστου συμπατριώτη μας Αρμόδιου Γιαννίδη και συμπλήρωσε η γενναϊόδωρη προσφορά του Δήμου Νισύρου, εξακολουθεί να βρίσκεται στις επάλξεις και να αγωνίζεται, συνεχίζοντας την πλούσια ιστορία δράσης, προσφοράς και συμπαράστασης, που έχει γράψει στην ως τώρα πορεία του. Στην πορεία του χρόνου ο «Γνωμαγόρας» ανέπτυξε και εκδοτική δραστηριότητα, αποτελέσματα της οποίας υπήρξαν η περιοδική έκδοση «**Νισουριακά Χρονικά**» και στη συνέχεια η εφημερίδα «**Νισουριακά Νέα**», που εκδίδεται μέχρι σήμερα, ανελλιπώς ανά δίμηνο, με πλούσια και ανανεωμένη πάντα ύλη, και μεταφέρει στους ανά τον κόσμο συμπατριώτες μας το χαίρετισμό από την πατρίδα, κρατώντας τους ενημέρους για όλα τα θέματα της επικαιρότητας και για ό, τι άλλο έχει σχέση με τη Νίσυρο.

Με στραμμένο πάντα το ενδιαφέρον προς τη γενέτειρα, ο «Γνωμαγόρας» είναι έτοιμος να σπεύσει, κάθε φορά, που θα φτάσει στα αυτά του η φωνή της. Ενώ με στραμμένο το κύριο βάρος των δραστηριοτήτων του προς τα μέλη του, βρίσκεται πάντοτε σε ετοιμότητα, για να συμπαρασταθεί στις ανάγκες τους, να συμμετάσχει στις χαρές και στις λύπες τους, να φροντίσει για τη ψυχαγωγία τους, για να καλλιεργήσει στις ψυχές, ιδιαίτερα των νέων παιδιών, τη Νισυρική ταυτότητά τους, αλλά και να δημιουργήσει προϋποθέσεις, που θα απαλύνουν τη λαχράνη και τη νοσταλγία τους για τη γενέτειρά μας Νίσυρο. Παράλληλα ο «Γνωμαγόρας» διατηρεί αμειωτή τη συνεργασία με τους ανά τον κόσμο Νισυριακούς Συλλόγους, αλλά και με τους επιμέρους Συλλόγους και την Ομοσπονδία Δωδεκανησιακών Σωματείων Αθήνας-Πειραιά, στις εκδηλώσεις της οποίας δίνει πάντα δυναμικό παρών. Για τη μακροχρόνια ποικίλη προσφορά του και για το πλούσιο κοινωνικό του έργο, ο Σύλλογος «Γνωμαγόρας» έχει τιμηθεί με τον Έπαινο της Ακαδημίας Αθηνών, ενώ ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος του απένειμε το Αναμνηστικό Μετάλλιο του εορτασμού των 600 χρόνων της Ι. Μονής Παναγίας Σπηλιανής.

Δραστηριότητες και Επιτεύγματα ΤΟΥ «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ»

τασμό των 600 χρόνων από την ίδρυσή της Ι. Μονής Παναγίας Σπηλιανής, εισηγούμενος παράλληλα ό- πως προσκλήθει και τιμήσει με την παρουσία του τις εκδηλώσεις ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος. Ο εορτασμός έγινε από 4 έως 6 Αυγούστου 2001, με την ιστορική παρουσία του Οικουμενικού Πατριάρχου στη Νίσυρο.

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ευαισθησία ο «Γνωμαγόρας» πήρε ενεργό μέρος στις διαδικασίες για την εκτέλεση των στερεωτικών εργασιών πρώτης φάσης στον Οξό της Σπηλιανής και συνέβαλε ουσιαστικά τόσο στη σύνταξη και έγκριση της μελέτης όσο και στην εξεύρεση χρημάτων για την κάλυψη της δαπάνης.

Ο «Γνωμαγόρας» ένωσε δυναμικά τη φωνή του στις αντιδράσεις κατά της εκμετάλλευσης των Γεωθερμι-

κών πεδίων του νησιού, ενώ με δημοσιεύματα στην εφημερίδα «Νισουριακά Νέα», τάχθηκε ενάντια στα καταστρεπτικά για τη Νίσυρο σχέδια της ΔΕΗ.

Με πρωτοβουλία του «Γνωμαγόρα» παρατέθηκε γεύμα γνωριμίας προς τον νέον Μητροπολίτη Κώου και Νισύρου κ. κ. Ναθαναήλ, κατά την ανάληψη των πομπητικών καθηκόντων του. Στο γεύμα παρακάθισαν εκπρόσωποι όλων των άνω του κόσμου Νισυριακών Συλλόγων και οι τοπικές αρχές της Νισύρου. Με την ευκαιρία της συνάντησης, επιδόθη εις τον σεβασμιότατον χρηματική επιταγή για ενίσχυση του κοινωνικού έργου της Μητροπόλεως.

Με το έτος 1996, κατά τον εορτασμό των 75 χρόνων ζωής του «Γνωμαγόρα», αλλά και σε άλλες επετειακές εκδηλώσεις το Δ. Σ. απένειμε επετειακό μετάλλιο του Συλλόγου μετά Διπλώματος Τιμής, στον Μεγάλον ευεργέτη του Συλλόγου Αρμόδιο Γιαννίδη, στους Νισυρίους δασκάλους των χρόνων της κατοχής για το ενδιαφέρον τους να διδάξουν την Ελληνική γλώσσα στα σκληρωμένα Νισυρόπουλα, στους επιζώντες βετεράνους του Συλλόγου, στο Δήμο Νισύρου και σε άλλους συμπατριώτες, για την προσφορά τους προς το Σύλλογο, για τη διακρίσή τους σε διάφορους τομείς της δημόσιας ζωής κ. λ. π.

ΤΑ ΙΔΡΥΤΙΚΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ»

1. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΑΤΣΙΜΑΤΙΔΗΣ	23. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΙΩΤΗΣ
2. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΑΣΟΥΛΑΡΙΔΗΣ	24. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑ
3. ΚΩΝ/ΝΟΣ ΦΑΣΟΥΛΑΡΙΔΗΣ	25. ΜΙΧΑΗΛ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ
4. ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΖΟΣ	26. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ
5. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	27. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΡΑΜΠΟΥΛΗΣ
6. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	28. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ
7. ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	29. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΟΥΛΛΟΣ
8. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	30. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΟΥΡΑΚΗΣ
9. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΕΖΑΣ	31. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ
10. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΕΖΑΣ	32. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΑΝΔΡΙΩΤΑΚΗΣ
11. ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΜΑΡΙΝΟΣ	33. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΡΘΕΝΙΑΔΗΣ
12. ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	34. ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝΝΑΚΟΣ
13. ΝΙΚΗΤΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	35. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΑΚΑΛΑΡΙΔΗΣ
14. ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	36. ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ
15. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	37. ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΡΑΝΤΖΗΣ
16. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ	38. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΟΥΤΣΑΣ
17. ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ	39. ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΜΦΥΛΙΔΗΣ
18. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΟΥΡΑΣ	40. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΙΝΟΥ
19. ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗΣ	41. ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ
20. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΜΠΑΛΟΥΡΗΣ	42. ΑΛΕΞΙΟΣ ΘΥΜΑΝΑΚΗΣ(Ρόδιος)
21. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ	43. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ
22. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΧΑΤΖΗΣΤΕΦΑΝΟΥ	44. Αγνώστων στοιχείων.

Διατελέσαντες Πρόεδροι του Διοικητικού Συμβουλίου του «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ»

Α. ΔΙΟΡΙΣΜΕΝΟΙ.					
1. ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	24. 3.1920 - 8.3.1921	12. ΝΙΚΗΤΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	21.12.1930 - 8.11.1931	24. ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΠΑΝΝΙΔΗΣ	20.1.1954 - 9.3.1956
2. ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	8.3.1921 - 30.10.1921	13. ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΡΘΕΝΙΑΔΗΣ	9.11.1931 - 24.1.1932	25. ΠΑΝΑΓΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	10.3.1956 - 31.5.1961
		14. ΝΙΚΗΤΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	25.1.1932 - 14.12.1932	26. ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΠΑΝΝΙΔΗΣ	1.6.1961 - 5.1.1966
		15. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΙΚΚΗΣ	15.12.1932 - 31.1.1934	27. ΠΑΝΑΓΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	10.1.1966 - 10.4.1970
Β. ΑΙΡΕΤΟΙ		16. ΙΩΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ	1.2.1934 - 31.1.1936	28. ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ	12.4.1970 - 20.1.1974
3. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΡΑΜΠΟΥΛΗΣ	30.10.1921 - 15.7.1922	17. ΝΙΚΗΤΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	1.2.1936 - 6.2.1938	29. ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΠΑΝΝΙΔΗΣ	27.1.1974 - 29.9.1974
4. ΝΙΚΗΤΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	16.7.1922 - 29.1.1923	18. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΕΤΡΟΥΤΣΟΣ	7.2.1938 - 12.6.1939	30. ΠΑΝΑΓΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	30.9.1974 - 10.2.1978
5. ΚΩΝ/ΤΙΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΣ	29.1.1923 - 27.1.1924	19. ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΡΘΕΝΙΑΔΗΣ	13.6.1939 - 25.10.1940	31. ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ	12.2.1978 - 15.2.1984
6. ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	27.1.1924 - 1.11.1924			32. ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΠΑΝΝΙΔΗΣ	16.2.1984 - 18.4.1986
7. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΡΘΕΝΙΑΔΗΣ	2.11.1924 - 15.4.1925	ΠΟΛΕΜΟΣ Αναστολή δραστηριότητας		33. ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ	19.4.1986 - 28.1.1988
8. ΝΙΚΗΤΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	16.4.1925 - 20.12.1925	20. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΣ	2.4.1945 - 20.3.1947	34. ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΠΑΝΝΙΔΗΣ	29.1.1988 - 29.9.1989
9. ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	10.1.1926 - 28.11.1926	21. ΚΩΝ/ΤΙΝΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	21.3.1947 - 30.11.1948	35. ΠΑΝΑΓΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	30.9.1989 - 30.3.2000
10. ΝΙΚΗΤΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	1.12.1926 - 31.10.1929	22. ΚΩΝ/ΤΙΝΟΣ ΜΟΥΡΑΣ	1.12.1948 - 13.2.1952	36. ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΤΣΟΦΥΛΗΣ	1.4.2000 - 31.3.2013
11. ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	1.11.1929 - 20.12.1930	23. ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΡΘΕΝΙΑΔΗΣ	18.2.1952 - 20.1.1954	37. ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ	1.4.2013 - συνεχίζει

Χαιρετιστήρια Μηνόματα για τα 100 Χρόνια του «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ»

ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ ΝΙΣΥΡΟΥ

Αποτελεί για μένα μεγάλη χαρά και τιμή να χαιρετίσω τα 100 χρόνια του συλλόγου των Νισυρίων της Αθήνας «Γνωμαγόρας». Αποτελεί διπλή τιμή και χαρά γιατί πέραν του γεγονότος ότι είμαι Δήμαρχος της Νισύρου, διετέλεσα πρόεδρος του εν Αμερική συλλόγου των Νισυρίων «Γνωμαγόρας» για μια εξαετία (τρεις συνεχόμενες θητείες). Σήμερα δυστυχώς δεν υφίσταται πιά ο Γνωμαγόρας Αμερικής, οπότε ο Γνωμαγόρας Αθηνών επιμωίζεται το χρέος της συνέχισης της ενεργού ύπαρξης του συλλόγου που φέρει το όνομα του μεγάλου Νισύριου ναυάρχου. Είναι όντως χρέος διότι ο Γνωμαγόρας Αθηνών ιδρύθηκε τον Μάρτιο του 1920 ως τμήμα του Γνωμαγόρα Αμερικής με ένα και μοναδικό σκοπό, να βοηθήσει την τότε υπόδουλη στους Ιταλούς πατρίδα Νίσυρο. Μαζί με τον Γνωμαγόρα Αμερικής βοήθησαν πάρα πολύ τη Νίσυρο καθ' όλη τη διάρκεια της Ιταλοκρατίας με ιδιαίτερη έμφαση του τμήματος Αθηνών στην εκπαίδευση των παιδιών της Νισύρου. Ταυτόχρονα έλαβε ενεργό μέρος σε όλες τις εκδηλώσεις των Δωδεκανησίων της Αθήνας που σκοπό είχαν τη συμβολή τους στον αγώνα της απελευθέρωσης της πατρίδας μας Δωδεκανήσου από τους Ιταλούς. Με την απελευθέρωση μας το 1947 ο Γνωμαγόρας Αθηνών με τη δραστηρία μέλη του έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην διατήρηση και διάσωση του ιστορικού και λαογραφικού υλικού της Νισύρου και ξεκίνησε την έκδοση του περιοδικού «Νισυριακά Χρονικά». Συνέχεια αυτής της προσπάθειας υπήρξε η δημιουργία της Εταιρείας Νισυριακών Μελετών.

Σήμερα ο Γνωμαγόρας Αθηνών αποτελεί το κέντρο της μεγάλης κοινότητας των Νισυρίων της Αθήνας, είναι η επέκταση του Δήμου μας.

Η ίδρυση του Γνωμαγόρα Αθηνών το 1920 αποτέλεσε έκφραση και αναπόφευκτη εξέλιξη της αλλαγής της εσωτερικής μετανάστευσης των Νισυρίων προς την Αθήνα. Αποτελέσει εκδήλωση ενός κοινωνικού δυναμισμού. Η Νίσυρος ήταν, και είναι σε μικρότερο βαθμό σήμερα, ο βωμό των τόπων, το σημείο αναφοράς της ύπαρξης των μελών του. Αποτελέσει και αποτελεί το κύριο μέσο επαφής με το πολιτισμικό παρελθόν της Νισύρου και της κοινής καταγωγής.

Τα εκατοστά γενέθλια του Γνωμαγόρα Αθηνών αποτελούν σημείο καμπής για το μέλλον του. Η αλλαγή της αναρρολογίας των μελών του συλλόγου και η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας αποτελούν καθοριστικά στοιχεία που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για την επιτυχή συνέχιση της πορείας του συλλόγου. Ο Δήμος Νισύρου είναι πάντα στο πλευρό του Γνωμαγόρα με έμπρακτη οικονομική βοήθεια για τη διατήρηση και συντήρηση της εστίας του συλλόγου και με την αγορά του διπλανού διαμερίσματος για την κάλυψη των αναγκών στέγης για τους Νισυρίους που ταξιδεύουν στην Αθήνα.

Εύχομαι στο Δ. Σ. του συλλόγου, στα μέλη και σε όλους τους Νισυρίους της Αθήνας υγεία, δύναμη και δημιουργία.

ΧΡΙΣΤΟΦΗΣ Ι. ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ - Δήμαρχος Νισύρου

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΙΣΥΡΙΑΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Αγαπητοί συμπατριώτες

Με την συμπλήρωση εκατό χρόνων από την ίδρυση του συλλόγου μας, όλοι εμείς που αποτελούμε μέλη της Εταιρείας Νισυριακών Μελετών, αλλά, ως Νισυρίοι των Αθηνών και μέλη του «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ», απευθυνόμαστε τις πιο ειλικρινείς ευχές μας, για μακροήμερη και συνέχιση του τόσο σημαντικού και παλαιού έργου του συλλόγου. Οι συνθήκες της ζωής μπορεί να έχουν αλλάξει. Τα ήθη των ανθρώπων μπορεί να έχουν αλλάξει, όμως πάντοτε υπάρχει η ανάγκη να επιδείξουμε στον εμπερίστατο συνάνθρωπο μας την αγάπη, την συμπαράσταση και το ενδιαφέρον που κάθε άνθρωπος έχει ανάγκη, ειδικά στις δύσκολες στιγμές της ζωής του.

Ο «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ» έχει να επιδείξει τεράστιο έργο, πατριωτισμού, πολιτισμού, κυρίως όμως φιλαλληλίας. Πολλοί είναι οι συμπατριώτες μας που έχουν τύχει αυτής της βοήθειας και διατηρούν αγαθήν ανάμνηση του ενδιαφέροντος του συλλόγου. Η σημαντική ιστορία που φέτος συμπληρώνει ένα αιώνα, αποτελεί υποχρέωση αλλά ταυτόχρονα και δέσμευση της δικής μας γενιάς, να συνεχιστεί και κυρίως να εξασφαλιστεί η διαχρονική συνέχεια της από τις επερχόμενες γενεές.

Με τις σκέψεις αυτές, ευχόμεθα υγεία σε όλους σας, για να είστε ικανοί να συνεχίσετε το θεάρεστο έργο σας.

Ο Πρόεδρος: **Κων. Χαροφύλης** Η Γ.Γραμμ.: **Ειρήνη Π. Κατσιματίδου**

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

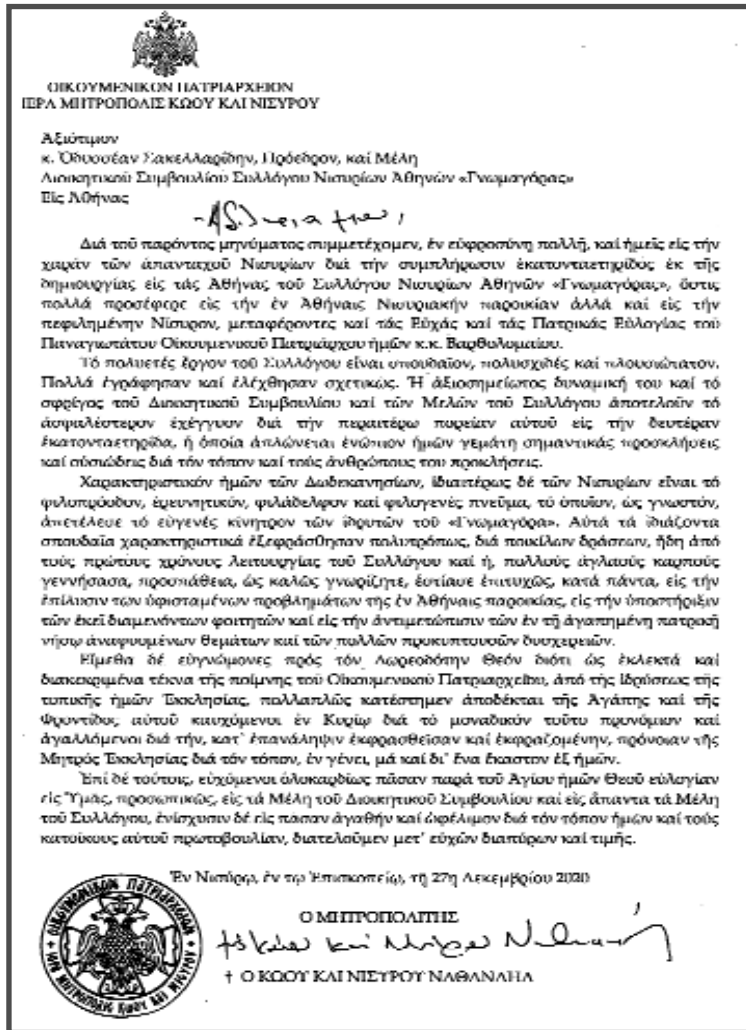
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

Με ιδιαίτερη χαρά, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και εγώ προσωπικά, πληροφορηθήκαμε την συμπλήρωση εκατό χρόνων ζωής του Συλλόγου σας. Εκατό χρόνων αξιολογής όσο και επίπονης προσπάθειας σας, για τη διάσωση και την διάδοση των πολιτιστικών στοιχείων της ιδιαίτερης πατρίδας σας, της Νισύρου, στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής, μέσα από δύσκολες και αντίθετες συνθήκες, ιδιαίτερα τα τελευταία δώδεκα και πλέον χρόνια της κρίσης και της πανδημίας. Η Νίσυρος, ένα από τα μικρά στολίδια της Δωδεκανήσου, αγωνίζεται σήμερα να κρατήσει τους κατοίκους της πάνω στην αγώνη γη της. Το νησί αυτό είχε από παλαιότερων χρόνων το δικό του πολιτισμό και τη συνεισφορά του στους εθνικούς αγώνες αλλά και στην ανάπτυξη της πατρίδας μας. Σημαντικό-ταυτόχρονα ρόλο, στην επίτευξη του σκοπού αυτού, έπαιξαν πάντοτε οι απανταχού μετανάστες του. Στα νεότερα χρόνια οι Νισυρίοι της Αττικής συνέχισαν και συνεχίζουν να συμβάλλουν με όλες τους τις δυνάμεις, στην ανάπτυξη και στην πρόοδο της αγαπημένης τους πατρίδας. Ιδιαίτερα τους μήνες του χειμώνα, οι όλοι όσοι, μένουν πάνω σε αυτό το νησί και νιώθουν ιδιαίτερα απομονωμένοι, η σκέψη ότι συμπατριώτες στην Αττική, στην Αμερική και στον υπόλοιπο κόσμο, νοιάζονται ναυχημένοι, τους γεμίζει κουράγιο και τους δίνει δύναμη να συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν τα προβλήματα της καθημερινότητας, όσο μεγάλα και αν είναι. Στις συνεχείς προσπάθειες του Συλλόγου, τα μέλη του ΔΣ αλλά και οι λοιποί Νισυρίοι της παροικίας μας, δεν ήταν ποτέ μόνοι, αφού η Ομοσπονδία μας ήταν ο μόνιμος συνοδοιπόρος από την πρώτη μέρα ίδρυσής της, το 1980.

Επιτρέψτε μου, όμως να αναφερθώ και στις προσωπικές μου αναμνήσεις από τη γνωριμία μου με ορισμένους από τους πολλούς Νισυρίους, που η τύχη μ' έφερε κοντά τους. Συγκεκριμένα, την άνοιξη του 1996, γνώρισα τον μετέπειτα Εξαιρετικό φίλο μου, τον αείμνηστο Χάρη Θεοχαρίδη, ο οποίος μου είπε ότι οπισθόδρομο έπρεπε να ασχοληθώ ενεργά με την Ομοσπονδία και έτσι από την ίδια χρονιά μέχρι σήμερα, έχω την τιμή να είμαι μέλος του ΔΣ και τα τελευταία έξι χρόνια να την εκπροσωπώ από την θέση του προέδρου. Όπως ανέφερα και λίγο πριν, δεν ήταν μόνο ο Χάρης Θεοχαρίδης που κυριολεκτικά σημάδευσαν την σχέση μου με τους απανταχού συμπατριώτες μας. Η τύχη μου έστειλε στο δρόμο μου, πολλούς και εκλεκτούς Νισυρίους. Ρισκάροντας να παρεξηγηθώ, θα αναφέρω ακόμη μόνο δυο επίθετα, αλλά παράλληλα τέσσερα άτομα! Πρόκειται για τους αδελφούς Γιάννη και Κώστα Χαροφύλη και τους αδελφούς Γιάννη και Μιλτιάδη Λογοθέτη.

Ειλικρινά, αισθάνομαι ιδιαίτερα ευνοημένος από την τύχη μου, για την γνωριμία και την μετέπειτα συνεργασία μου τόσο αξιόλογους συμπατριώτες Νισυρίους και μάλιστα όταν υπάρχει η ανάλογη συνέχεια. Τα τελευταία χρόνια με τον πρόεδρο του Συλλόγου, τον Οδυσσέα Σακελλαρίδη, τον Δήμαρχο Χριστόφορο Κορωνάιο και την αδελφή του Άννα, που ακούραστα με βοηθάει ως μέλος του ΔΣ της Ομοσπονδίας μας, δεν μπορώ, παρά να αισιοδοξώ για το μέλλον. Με την πεποίθηση του λοιπόν ότι, θα συνεχίσετε να αγωνίζεστε για την διάσωση και την διάδοση του Νισυρίου πολιτισμού αλλά και για την καθοριστική συμβολή σας στην επίλυση των καθημερινών προβλημάτων του νησιού σας, εκ μέρους όλων των μελών του ΔΣ της Ομοσπονδίας μας, σας απευθύνω τις θερμότερες ευχαριστίες μας μαζί με τις ευχές, ο Συλλόγος σας να τα χιλιάσει!

Γιάννης Φραγκούλης, Πρόεδρος

ΑΠΟ ΤΟ ΓΙΑΝΝΗ ΛΟΓΟΘΕΤΗ

Επίτιμο Πρόεδρο του Συλλόγου

Τα εκατό χρόνια από την ίδρυση του "Γνωμαγόρα Αθηνών" μας βρίσκουν σε απομόνωση από το φόβο της επιδημίας του κορονοϊού, πράγμα που μας στερεί τη συντροφιά με τα αγαπημένα μας πρόσωπα της παροικίας μας. Δυστυχώς, δεν θα μπορούσαμε να γιορτάσουμε και να τιμήσουμε από κοινού την μνήμη των ιδρυτών του, οι οποίοι μεταλαμπάδευσαν στην Αθήνα το πνεύμα και την αγονία των πατριωτών μας για την ελευθερία και την απαλλαγή από την μακρόχρονη δουλεία των νησιών μας. Αξίζει κάθε τιμή και έπαινος στους μη επιζώντες που πρώτοι μεταξύ άλλων πήραν τα όπλα ως εθελοντές στο μέτωπο της Αλβανίας, προβάλλοντας για μία ακόμα φορά τον πόθο της Λευτερίας των σκλαβωμένων νησιών μας. Αλλά και σε αυτούς που οργανωμένοι στις ομάδες προέβησαν σε κάθε εκδήλωση πατριωτικού περιεχομένου στους δρόμους της Αθήνας το αίτημα της ενσωμάτωσης της Δωδεκανήσου. Ακόμα αξίζει έπαινος στους πρωτεργάτες και τους σημερινούς εκδότες του Νισυριακού τύπου οι οποίοι επαξίως συντηρούν και προβάλλουν τα αναγκαία αιτήματα του νησιού μας, σε τέτοιο βαθμό που να θεωρείται το κυκλοφορούν μας έντυπο ως το πλέον αξιόλογο των Δωδεκανησίων στον τόπο της διαμονής τους.

Εν κατακλείδι θα ήταν παράλειψή μας να μην γίνει μνεία η παραχώρηση στέγης του Γνωμαγόρα Αθηνών δαπάναις του Δήμου Νισύρου, στον οποίο οφείλουμε να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας άπαντες οι κάτοικοι της παροικίας μας.

ΑΠΟ τον Δικηγόρο ΜΑΝΟ ΚΟΚΚΙΝΟ

Με μεγάλη χαρά και ικανοποίηση και βαθειά περηφάνια εορτάζουμε οι απανταχού Νισυρίοι τον πρώτο ενιαυτό ενός Παροικιακού Συλλόγου που γεννήθηκε για να κρατήσει ζωντανό τον δεσμό των Νισυρίων της Αθήνας και του Πειραιά με την πάντα αγαπημένη γενέτειρα.

Ο πρώτος ενιαυτός του Γνωμαγόρα δεν καταγράφει απολογιστικά μόνο ένα σπουδαίο και δημιουργικό έργο, αλλά σηματοδοτεί και μια εξ ίσου δημιουργική πορεία για το μέλλον. Τα 100 χρόνια του Γνωμαγόρα δεν περιπάτησαν μόνο παράλληλα, αλλά ταυτίστηκαν απόλυτα και με την ταυτόχρονη πορεία της γενετικής μας. Κοινά τα προβλήματα, κοινά τα όνειρα, κοινές οι φιλοδοξίες και οι προσπάθειες. Λειτουργήσαν σαν συγκοινωνούντα δοχεία που μοιράζονταν κοινές αγωνίες, κοινά προβλήματα αλλά και κοινά όνειρα και κοινές προσπάθειες και αγώνες για ένα δημιουργικό παρόν και ένα καλύτερο μέλλον για την αγαπημένη μας Νίσυρο.

Τα μέλη του Γνωμαγόρα αποτελούσαν πάντα ένα ζωντανό κομμάτι της ξεπεταμένης Νισύρου, προικισμένα με τις αρχές και αξίες με τις οποίες τα γαλουχήσει η Νισυρική οικογένεια και αναγκασιμένα λόγω των τότε αλλά και των μετέπειτα κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών αλλά και αντίστοιχων υποδομών, να αναζητήσουν άλλο τόπο για να ικανοποιήσουν τις ανγές φιλοδοξίες, τα επαγγέλματα και επιθυμίες, δεν έκοψαν τον ομφάλιο λώρο της Νισυρικής καταγωγής τους. Τον κράτησαν ζωντανό για να αιμοδοτεί σωματικά και ψυχικά στις καρδιές τους όλον εκείνο τον ανθρωπινό εθνικό, ιστορικό και ηθικό πλούτο που τους προικίζει το Νισυρικό γονιδιωματικό τους.

Ο εορτασμός των 100 χρόνων από την ίδρυση του Γνωμαγόρα, μας οδηγεί στο χρέος να σταθούμε ευλαβικά μπροστά στη μνήμη των απολειπομένων από τη ζωή σήμερα συμπατριωτών μας, αλλά και να καταθέσουμε την ευγνωμοσύνη μας στους επιζώντες, σε όλους εκείνους που υπηρέτησαν άμεσα και έμμεσα τον Συλλόγο μας και κράτησαν τα ηνία της διοίκησης και διαχείρισης, όχι μόνο να αντέξει στο χρόνο και στα δύσκολα κοινωνικά και εθνικά προβλήματα που αντιμετώπισε ο αιώνας αυτός, αλλά να αφήσουν μια ζωντανή και παραγωγική κληρονομιά σε όσους θα πάρουν τη σκυτάλη μιας νέας εξίσου μακροχρόνιας μελλοντικής πορείας.

Τα 100 χρόνια του Γνωμαγόρα δεν πιστώνουν μόνο τους δημιουργούς του και τους μετέπειτα που διαχειρίστηκαν τη διοίκησή του, με μια μακρά δημιουργική πορεία γεμάτη αγάπη και στήριξη, αλλά τη χρεώνουν όλους εμάς τους μεταγενέστερους και αυτούς που θα ακολουθήσουν και με τη μεγάλη ευθύνη να ξεκινήσουν τον νέο αιώνα πάνω στα θεμέλια του λαμπρού παρελθόντος του και να συνεχίσει το δρόμο που χάραξαν οι πρωτεργάτες και ιδρυτές του για να δικαιώσει τις προσδοκίες που επένδυσαν, αλλά και να ανταποκριθεί στις ανάγκες των καιρών και τις προκλήσεις του μέλλοντος.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ ΜΕΛΙΣΣΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Δωδεκανησιακής Μελίσσας εκφράζει τις θερμές και ειλικρινείς ευχές του προς τον Σύλλογο των Νισυρίων Αθηνών - Πειραιώς, «ο Γνωμαγόρας», για την συμπλήρωση 100 χρόνων συνεχούς δράσης και προσφοράς. Έδωσε το παρόν στα δύσκολα χρόνια της Ιταλικής κατοχής και μετά την απελευθέρωση συνεχίζει να δραστηριοποιείται και να προσφέρει κοινωνικό και πολιτιστικό έργο προς όλους τους Νισυρίους.

Ευχόμαστε Υγεία σε όλους σας και συνέχιση του σημαντικού σας έργου
Το Διοικητικό Συμβούλιο

ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΠΑΡΧΟ ΚΩ-ΝΙΣΥΡΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΜΠΑΝΗ

Θα ήθελα να συγχαρώ το «Σύλλογο Νισυρίων Αθηνών» για την επέτειο των εκατό χρόνων από την ίδρυσή του.

Η δράση σας που έχει ως στόχο τη διατήρηση, διάδοση και ανάδειξη των εθνικών, παραδόσεων και θήων του τόπου μας, η προσπάθεια που συντελείτε για τη σύσφιξη των σχέσεων των συμπατριωτών μας, οι πολυπλευρές δραστηριότητες που αναπτύσσετε μέσω ψυχαγωγικών, μορφωτικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, είναι αξιέστανη και αξίζει τα συγχαρητήρια όλων μας. Ιδιαίτερα τη σημερινή εποχή, η συνειδητοποίηση της ιστορικής και πολιτιστικής μας ταυτότητας αποτελεί το θεμέλιο για το σχεδιασμό του μέλλοντος.

ΑΠΟ ΤΟ ΓΙΩΡΓΟ ΝΙΚΗΤΙΑΔΗ

Διαγνώγο πρόην Υφυπουργό Τουρισμού

Ένας αιώνας δράσης και παραγωγικής παρουσίας. Εκατό χρόνια με τη Νίσυρο προμετωπίδα. Με τη Νίσυρο μπροστά. Πολιτισμός, λαογραφία, Ιστορία, αλληλοβοήθεια, στήριξη, κοινωνικές παρεμβάσεις, Εθνικές δράσεις, διατήρηση των τοπικών εθνικών, μια μαχητική παρουσία στην υπηρεσία της αγαπημένης μας Νισύρου.

Σπώνως, άντεξαν στον χρόνο με τόσο σημαντική παρουσία εθνοκοινοτικά σωματεία όπως ο «Γνωμαγόρας» της Νισύρου. Αυτά τα 100 χρόνια, είναι αμέτρητοι οι ανιδιοτελείς εθελοντές που στήριξαν, κράτησαν και ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα για το μοναδικό νησί μας. Το «ευγε σε όλους» είναι το λιγότερο που θα μπορούσε να πει κάποιος. Μία ευχή μόνο. Συνεχίστε οι παλαιότεροι και συνεχίστε να στηρίζετε τους νεότερους στη σκυτάλη που τους παραδόθηκε. Είναι ένα έργο που αξίζει.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΠΑ-ΣΤΑΘΗ ΑΡΚΑΜΟΥΖΗ

Τι να πρωτογράψει κανείς για το Σύλλογο μας. Ιστορική επέτειος. Ένας αιώνας ζωής και συνεχίζεται. 100 χρόνια δράσης. 100 χρόνια συνάντησης με όλους τους Νισυρίους, όπου γης και πιο σωστά με τις καρδιές όλων των Νισυρίων. Ευχή και προσευχή όλων μας να συνεχίσει, όπως ξέρει, μέσα σε αντίθετες συνθήκες, πάντα να υπερπηδά τα εμπόδια και να στέκεται όρθιος. Να υπενθυμίζει το παρελθόν, να δρα στο παρόν και να απενίζει το μέλλον με αισιοδοξία.

ΑΠΟ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΣ Ο ΛΙΝΔΙΟΣ

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα Δωδεκανήσου «Κλεοβούλος ο Λίνδιος» (Ίδρυμα Ιωάννη Γ. Ζήδη) συγχαίρει τον Σύλλογο Νισυρίων «Ο Γνωμαγόρας» για το έργο του 100 χρόνων αδιάλειπτης προσφοράς στη ζηλευτή μας πατρίδα τη Νίσυρο, τους Νισυρίους συμπατριώτες και τα Δωδεκάνησα μας. Το Πολιτιστικό Ίδρυμα Δωδεκανήσου που ίδρυσε ο αξεχάστος Δωδεκανήσιος Πατριώτης - Πολιτικός Γιάννης Ζήδης, είχε από της συστάσεως του παρόντες Νισυρίους θερμούς συμπατριώτες, όπως ο αξιόμιστος Θεοχάρης Θεοχαρίδης και ο Γιάννης Χαροφύλης, μέλος μέχρι σήμερα του Διοικητικού Συμβουλίου, που συνέβαλαν καθοριστικά στο έργο του. Οι πνευματικές συναντήσεις, στη Νισυριακή Εστία οι γιορτές με εθίμα και οι συγκινητικές στιγμές κορύφωσης του συμπατριωτισμού μας, είναι έργο του «Γνωμαγόρα». Η προσφορά του Συλλόγου στον Δωδεκανησιακό Πολιτισμό και στην κοινή Δωδεκανησιακή Ιστορική μας διαδρομή έχει καταγραφεί και αναδεχθεί από τις σελίδες της εξαιρετικής εφημερίδας του συλλόγου που επιμελείται ο θερμός συμπατριώτης Γιάννης Χαροφύλης.

Εξ ονόματος του Προέδρου και του Συμβουλίου, **Χ ρ ό ν ι α Π ο λ λ ά**
Φίλιππος Μ. Καλλούδης, Αντιπρόεδρος

ΑΠΟ ΤΟ ΝΙΚΟ ΣΦΑΚΙΑΝΟ ΑΠΟ Ν. ΥΟΡΚΗ

Θερμά συγχαρητήρια στον Σύλλογο Νισυρίων Αθηνών «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ» για την εκατόχρονη ιστορία του και την πολυσχιδή προσφορά του στην Νίσυρο και στους Νισυρίους. Πιστεύουμε ότι το Πνεύμα εκείνων των παλαιών μελών του «πατέρα» «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ» Αμερικής θα χαιρέσει σήμερα για την απόφαση τους να ιδρύσουν πριν εκατό χρόνια ένα τμήμα του στην Αθήνα το οποίο μεγαλούργησε και σήμερα τιμά το όνομά του με την δραστηριότητα που τον διακρίνει. Ευχόμαστε και πιστεύουμε ότι ο «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ» Αθηνών θα μείνει για πάντα και θα συνεχίσει την επιτυχή διαδρομή του για να μείνει και το όνομα του αρχαίου Νισυρίου Ναυάρχου Γνωμαγόρα προς τιμή όλων των Νισυρίων και ειδικά αυτών που τον ίδρυσαν και αυτόν που τον συνεχίζουν.

Με εκτίμηση προς το Διοικητικό Συμβούλιο και τα σύγχρονα μέλη του Συλλόγου.
Νίκος και Μαρία Σφακιανός, Από Νέα Υόρκη

ΑΠΟ ΤΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ-ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Η Δωδεκανησιακή Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία συμμετέχει στον εορτασμό συμπλήρωσης των 100 χρόνων του ιστορικού Συλλόγου Νισυρίων «ο Γνωμαγόρας» και συγχαίρει το Συμβούλιο για τη δράση του.

Το πατριωτικό έργο που επιτελεί ο Σύλλογος είναι μοναδική προσφορά στον τόπο μας, όπως και η συμβολή του στον Αγώνα για την Εθνική μας Δικαίωση, η δε αλληλεγγύη που καλλιεργείται, σημαντική επίσης. Στην Νισυριακή Εστία μεταλαμπαδεύεται αδιάλειπτα, 100χρονα, Δωδεκανησιακός Πολιτισμός, Έθιμα και Ιστορία, στεγνάειτα μοναδικός Συμπατριωτισμός.

Η ποιότητα της Εφημερίδας του Συλλόγου, που επιμελείται ο επίτιμος Πρόεδρος Γιάννης Χαροφύλης, Δωδεκανήσιος με αναγνωρισμένη πνευματική προσφορά, αποτελεί επίσης συμβολή στον Δωδεκανησιακό Πολιτισμό.

Εξ ονόματος του Συμβουλίου **Χρόνια πολλά.**

Εμμ. Ιακ. Γουίλλης, Πρόεδρος

ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΤΙΝΟ ΣΠΑΡΤΑΛΗ

Θερμά συγχαρητήρια. Ευχές και για άλλα 100 επιτυχημένα και δραστήρια χρόνια στον «Γνωμαγόρα». Πάντα αξίσι .

ΕΛΠΙΔΟΦΟΡΟ το 2021

Αγάπη, Υγεία και Χαρά

στους απανταχού συμπατριώτες

Ελπίδα, Αισιοδοξία και Πνυγή!!

«Το καλοκαίρι θ' ανεβούμε τα σκαλιά της Σηπλιανής».

Στον «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ» εύχομαι όπλά να τα εκατοστήσει

νέα βλαστάρια στους κόλπους του

το 2021 να προσελλύσει!!

Στην Εταιρεία Ν. Μελετών να γιορτάσει τα εκατό της

με το πλοίο, παραγωγικό έργο της να πετύχει το σκοπό της!!

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ

Αντωνία (Νίτσα) Μανρομιάτη

Απ' ό,τι θυμάμαι...

Από τον
ΓΙΑΝΝΗ ΔΙΑΜ. ΧΑΡΤΟΦΥΛΗ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ '21 ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΣΚΟΠΙΑ Η ΑΠΑΞΙΩΣΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

Περίφρανα μάθαιναν, εξ απαλών ονύχων, να είναι τα Ελληνόπουλα για τους αγωνιστές του '21, που με τους ηρωικούς αγώνες και τη θυσία τους απάλλαξαν τη Χώρα μας από τον ξένο ζυγό, για να την απολαμβάνουν, αδοούλωτη και ελεύθερη, οι επόμενες γενιές. Κι ένιωθαν σεβασμό και τιμή, αντικρίζοντας ολημερίς τις ηρωικές μορφές τους, αναρτημένες στους τοίχους των αιθουσών των σχολείων. Ξένοι λαοί υποκλίθηκαν μπρος σ' αυτό το θαύμα, ευρύτατο φιλελληνικό ρεύμα από ξένους αγωνιστές έσπευσε σε βοήθεια, ενώ η ανθρωπότητα δήλωνε εντυπωσιασμένη, γιατί μια χούφτα ραγιάδες αντάπηχτα σε μια ολόκληρη Οθωμανική αυτοκρατορία.

Όμως Έλληνες τίτλοι και κάτοχοι θώκων Πανεπιστημιακών, άνθρωποι, που απολαμβάνοντας τη λευτεριά, που εκείνοι τους χάρισαν, βάλλθηκαν να απαξιώσουν, να υποτιμήσουν, να ευτελίσουν τον αγώνα τους. Μεγάλο τηλεοπτικό κανάλι σε πρόσφατη, σχετικά, εκπομπή του παρουσίασε με τα πιο μελανά χρώματα τους πρωταγωνιστές του αγώνα, αμφισβητώντας τον αγνό πατριωτισμό τους και χαρακτηρίζοντάς τους ως ψευτοπατριώτες, άρπαγες και απατεώνες, που ξεσηκώθηκαν, όχι για να ελευθερώσουν την Ελλάδα, αλλά «προσμένοντες να πλουτίσουν από τα λάφυρα».

Ενώ άλλοι ομοϊδεάτες τους, σε άλλη περίπτωση, δήλωναν ότι «δεν πρέπει να υιοθετούμε το μίζερο αφήγημα και το μύθο περί ύπαρξης Κρυφού Σχολείου, για το οποίο δεν υπάρχει κανένα στοιχείο, που να τεκμηριώνει την ύπαρξή του».

Στο ίδιο μήκος κύματος και οι δηλώσεις άλλων, που, με την ευκαιρία του εορτασμού των 200 χρόνων, προέβησαν τους πανεπιστημιακούς τίτλους τους, ο ένας για να καλέσει τους Έλληνες «να αμφισβητήσουν τον εθνικό μύθο της Αγίας Λαύρας, που λάμπει τόσο, όσο χρειάζεται για να μας τυφλώνει εδώ και δυο αιώνες» και η άλλη, που μάλιστα είναι και πρωτοκλασάτο στέλεχος πολιτικού κόμματος, για να χαρακτηρίσει «κενόν νοήματος τον επίσημο εορτασμό, με την ελεημονα συνδρομή για αγχαρμένους επισήμους» και να καλέσει τους Έλληνες «να ξεχάσουν γρήγορα όλα, όσα είδαν και άκουσαν» στη διάρκεια των εορταστικών εκδηλώσεων.

Όλα λοιπόν ήταν ψέματα, όλα παραμύθια. Γι' αυτό και ο Αλέξανδρος Μωραϊτίνης (1875-1952), σχολιάζοντας με χιούμορ και λεπτή ειρωνεία αυτή την τάση, έγραψε:

*«Νέα ιστορία γράφεται, με μια καινούργια πέννα
Ρουλέτας γίνεται αριθμός και το Εικοσιένα.*

*Όλα ήταν, λέει, ψέματα και στον Ψαρρών τη ράχη
Η Δόξα δεν περνάει μονάχη της, κοιτέ.*

*Άσπρη είν' η νύχτα στα βουνά και δίχως χιόνια οι βράχοι
Κι ο Έλλην δεν ξεσπάθωσε ποτέ !..»*

ΚΑΙ ΤΟ ΑΔΟΞΟ ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

Αλλά και το σαράκι της διχόνοιας και του αλληλοσπαραγμού, που κυριάρχησαν σ' όλες τις περιόδους της Ιστορίας μας, έκαμε έντονη την εμφάνισή του και στον αγώνα για τη λευτεριά της Ελλάδος και επιφύλαξε στις ηρωικές μορφές του αγώνα, ό, τι συνέβη και σε όλες τους μεγάλους Έλληνες, τους ανθρώπους του πνεύματος, της επιστήμης των γραμμάτων, των τεχνών, των αγώνων, προς τους οποίους υποκλίθηκε η ανθρωπότητα, όμως η πατρίδα τους τους καταδίκασε σε φυλακίσεις, εξορίες, ακόμα και σε θάνατο. Ομάδα πολιτικών, που βρήκαν στρωμένο το τραπέζι της εξουσίας, κατηγορήσαν αυτούς, που το ετοίμασαν και τους το πρόσφεραν, ότι τάχα σήκωσαν ανάστημα και αντάπηχτηκαν στην πολιτική της Βαυαρικής Αντιβασιλείας.

Και η κατάληξη ήταν οι συλλήψεις, οι φυλακίσεις, τα βασανιστήρια και τέλος η αρρώστια, η φτώχεια, η πείνα και ο θάνατος. Ανάμεσα στους μακρόχροτους λόγους και τους πανηγυρισμούς, που θα ακουστούν στα πλαίσια του εορτασμού των 200 χρόνων λευτεριάς, θα ακουστεί άραγε και ένα ΚΑΤΗΓΟΡΩ γι' αυτή τη βαρβαρότητα; Θα γίνει μνεία της ανταμοιβής, που επιφυλάχθηκε :

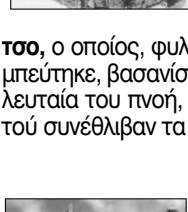
1. - στον **Θεόδωρο Κολοκοτρώνη**, ο οποίος συνελήφθη, υπέστη φοβερούς εξευτελισμούς, καταδικάστηκε σε θάνατο, φυλακίστηκε δυο φορές, στα μπουντρούμια του Παλαμηδίου και απελευθερώθηκε με χάρη, που του απένειμε ο Όθωνας.

2. - στον **Αλέξανδρο Υψηλάντη**, που συνελήφθη από Αυστριακούς, φυλακίστηκε, βασανίστηκε, προηλακίστηκε και τέλος πέθανε μόλις στα 36 του, λησμονημένος, άγνωστος και φτωχός.

3. - στον **Νικητάρ τον Τουρκοφάγο**, που φυλακίστηκε και αποφυλακίστηκε με κλονισμένη την υγεία του από τον Ξυλοδαρμό και τα βασανιστήρια. Και ως αποζημίωση η Πατρίς του χορήγησε «άδεια επατείας κάθε Παρασκευή, έξω από τον Ναό της Ευαγγελιστρίας».

4. - στον **Οδυσσέα Ανδρούτσο**, ο οποίος, φυλακίστηκε στην Ακρόπολη, διαπομπεύτηκε, βασανίστηκε και στο τέλος άφησε την τελευταία του πνοή, την ώρα που οι βασανιστές του, του συνέθλιβαν τα γεννητικά όργανα.

5. - στο **Γεώργιο Καραϊσκάκη**, που συνελήφθη, φυλακίστηκε, βασανίστηκε και όταν εξέτισε την ποιητή του Ξαναγύρισε στον αγώνα, όπου τραυματίστηκε θανάσιμα και όλα τα συγκεντρωθέντα στοιχεία οδηγούν στο ότι το θανατηφόρο βόλι έφυγε από όπλο Ελληνικό.

ΟΙ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ ΤΗΣ Ν. ΥΟΡΚΗΣ ΤΙΜΗΣΑΝ ΤΗΝ ΕΘΝ. ΕΠΕΤΕΙΟ ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΙ Η ΠΑΡΟΙΚΙΑ ΜΑΣ

Μέσα σε κλίμα εθνικής έξαρσης και πατριωτικού παλμού, έγινε κι εφέτος η τελετή Έπαρσης της Ελληνικής Σημαίας στον ιστοτικό χώρο του Μπρούκλιν Γκριν στο Μανχάταν, με την οποία η ομογένεια εγκαινίασε τις εορταστικές εκδηλώσεις, για τον εορτασμό της Εθνικής επετείου της 25ης Μαρτίου.

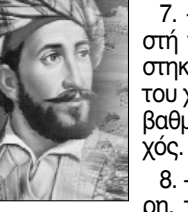
Την εκδήλωση οργάνωσε και αυτή τη φορά η Ομοσπονδία Ελληνικών Σωματείων μείζονος Ν. Υόρκης, με συντονιστή τον πρώην Πρόεδρο Δημ. Καλαμαρά. Παρέστησαν ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής κ. Ελπίδοφορος, οι Γενικοί Πρόξενοι Ελλάδος Κωνσταντίνος Κούτρας και Κύπρου Αλέξης-Φαίδων Βαντής, Πρόεδροι και μέλη Ελληνικών Συλλόγων και Οργανώσεων, διατελέσαντες Πρόεδροι Ελληνικών Συλλογικών φορέων, διακεκριμένοι παράγοντες και μέλη της Ομογένειας, ενώ το παρών έδωσε και η Νισυριακή παροικία, με το Ντίνο Ράλι, ο οποίος παρέστη ως πρώην Πρόεδρος της Επιτροπής Παρελάσεως και ως μέλος της επιτροπής εγκατάστασης του ιστού, στον οποίον επιάρεται η Ελληνική Σημαία. Κύριος ομιλητής ήταν ο Ελληνομαθής Νηγηριανός Σαμ Τσέκουα, ο οποίος εντυπωσιάσε με τον καθαρό ελληνικό του λόγο και με τον ενθουσιασμό με τον οποίον αναφέρθηκε στον ηρωισμό και την αυτοθυσία των αγωνιστών του 1821. Χαιρετισμό απηύθυναν ο Αρχιεπίσκοπος κ. Ελπίδοφορος, ο Πρόεδρος η Ομοσπονδίας Κλ. Μειμάρογλου, και πολλοί εκ των παρισταμένων, μεταξύ των οποίων και ο Ντίνος Ράλις, όπως φαίνεται στο δημοσιεύμενο στιγμιότυπο, από την εκδήλωση.

ΤΙΜΗ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΠΟΡΦΥΡΙΔΑ» ΤΙΜΗ ΓΙΑ ΤΗ ΝΙΣΥΡΟ

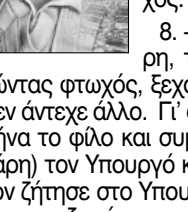
Ιδιαίτερη τιμή επιφύλαξαν στον Παννισυριακό Σύλλογο Ρόδου «Πορφυρίς» οι οργανωτές των εκδηλώσεων στη Ρόδο, για τον εορτασμό της εφειπνής επετείου της Ενσωμάτωσης. Επέλεξαν την Πρόεδρο του Συλλόγου Σοφία Δημητριάδη, για να υποδεχθεί, φορώντας την τοπική ενδυμασία της Νισύρου, την Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου, κατά την επίσκεψή της στο Γραφείο της Περιφέρειας και να της προσφέρει ανθοδέσμη, εκ μέρους του λαού της Ρόδου, παρουσία και του Περιφερειάρχη Γεωρ. Χατζημάρκου. Η Πρόεδρος ευχαρίστησε τη Σοφία Δημητριάδη και εξεδόλωσε ενδιαφέρον για τη «Νισυρική φορεσιά», όπως φαίνεται στο φωτογραφικό στιγμιότυπο.

6. - στη **Μαντώ Μαυρογένους**, η οποία διέθεσε τεράστια ποσά ό, τι είχε και δεν είχε στον αγώνα και στο τέλος κατήντησε να ζει πάλιπρωτη σε ένα νοικιασμένο χαμόσπιτο, και να σπιζέται από τους γείτονες. Πέθανε φτωχή, ξεχασμένη και άγνωστη.

7. - Στον **Μακρυγιάννη**, τον μεγάλο αγωνιστή που καταδικάστηκε σε θάνατο, φυλακίστηκε και στο τέλος του δόθηκε χάρη, για να του χρωσώσουν το χάπι, απονέμοντάς του το βαθμό του Στρατηγού. Όμως πέθανε ξεχασμένος και φτωχός.

8. - στο **Ματρόζο**, τον ηρωικό μπουρλοπέτη, τον πολυτίμο βοήθο του Κανάρη, που ζώντας φτωχός, ξεχασμένος και πεινασμένος στις Σπέτσες, δεν άντεχε άλλο. Γι' αυτό αποφάσισε να πάει να βρει στην Αθήνα το φίλο και συμπολεμιστή του τον Κωσταντή (τον Κανάρη) τον Υπουργό και να ζητήσει τη βοήθειά του. Πήγε και τον ζήτησε στο Υπουργείο, όμως ο Υπασιπστής, που τον νόμισε για ζητιάνο, του είπε:

*«Δεν λεν κανένα Κωσταντή, εδώ είναι Υπουργείο
Να ζητιανέψεις πήγαινε εις το πτωχοκομείο».*

Κι ο Ματρόζος σηκώνοντας αγέρωχα το κεφάλι με κάτασπρα μαλλιά, σαν χαιτή λιονταριού, του απάντησε:

*«Αν οι ζητιάνοι σαν εμέ δεν έχουν τον αίμα
Οι καπετάνιοι σαν εσέ δε θα φορούσαν στέμμα».*

Μακάρι ο κατάλογος των διώξεων να σταματούσε εδώ. Ατυχώς όμως συνεχίζεται και είναι μακρός, πολύ μακρός. Γι' αυτό και περιοριζόμαστε σ' αυτό το μικρό σταχυολόγημα, θυμίζοντας το Διονύσιο Σολωμό, που παραγγέλλει:

*Η διχόνοια που βαστάει ένα σκίητρο η δολερή
Καθενός χαμογέλαει, «πάρ' το» λέγοντας «κι εσύ»
Και το σκίητρο που σας δείχνει έχει, αλήθεια, ωραία θωριά
Μη το πιάσετε γιατί ρίχνει εις σε δάκρυα θλιβερά.*

ΣΕ ΚΑΛΟ ΔΡΟΜΟ Η ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΛΙΜΑΝΙΟΥ

ΕΓΙΝΕ ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

(Συνέχεια από τη σελ. 1) *#

Συγκεκριμένα, η μελέτη θα περιλαμβάνει:

1. Επέκταση του υφιστάμενου προβλήτα (ΑΒΓΕΖΗ), έτσι ώστε να δημιουργηθούν δύο λειτουργικές ράμπες για την προμυνοδέτηση Ε/Γ-Ο/Γ σκαφών.
2. Συμπλήρωση της εξωτερικής θωράκισης του υφιστάμενου προβλήτα και κατασκευή νέας στο δυτικό τμήμα μετά την κατασκευή του τμήματος (ΗΖ) για την ασφαλή λειτουργία του προβλήτα.
3. Κατασκευή κυματοθραύστη μήκους περίπου 170,0m για την προστασία της λιμενολεκάνης έναντι των κυματισμών.
4. Νέα παραλιακά κρηπιδώματα (ΘΙΚ) και (ΑΜΝ).
5. Κατασκευή εγκάρσιου προβλήτα μήκους 80,0m.
6. Κατασκευή/βελτίωση των Η/Μ δικτύων για τον ηλεκτροφωτισμό του λιμένα, την λειτουργία δικτύου πυρόσβεσης και παροχής ύδατος και ρεύματος σε όλα τα σκάφη καθώς και εγκατάσταση απαγωγής ελαιωδών καταλοίπων και αστικών λυμάτων των σκαφών.
7. Τα λιμενικά έργα θα φωτοσημανθούν, σύμφωνα με τις οδηγίες της Υπηρεσίας Φάρων του Π.Ν.

Θα θυμίσουμε ότι το θέμα επέκτασης του λιμανιού ξεκίνησε το 2018, όταν με αίτημα του Δήμου, το έργο εντάχθηκε στο αναπτυξιακό πρόγραμμα ειδικού σκοπού και η δαπάνη ύψους 2 εκατ. ευρώ, εντάχθηκε στο πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων.

Όμως μεσολάβησαν οι εκλογές και μετά προέκυψε η πανδημία, και η εκκρεμότητα έφτασε ως εδώ, με αισιόδοξες προοπτικές ότι, αυτή τη φορά το έργο θα φτάσει στην ολοκλήρωσή του.

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΡΩΓΜΑΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΛΑΚΚΙ

(Συνέχεια από τη σελ. 1) *#

κής έρευνας στη Νίσυρο, στη λειτουργία των υπαρχόντων δικτύων παρακολούθησης του ηφαιστείου, στη βελτιστοποίηση και μελλοντική επέκταση αυτών, στη διαχείριση ενδεχόμενης ηφαιστειακής κρίσης, αλλά και στη μελέτη της κατάστασης ηρεμίας του ηφαιστείου με συστηματική συλλογή ανάλυση των δεδομένων από τη συνεχή ενημέρωση από τους αμοιόβιους φορείς. Στις αρχές του έτους έχουν τοποθετηθεί δύο σεισμογράφοι από το ΕΑΑ και βρισκόμαστε σε επικοινωνία για την τοποθέτηση άλλων δύο σε διαφορετικά σημεία. Για το θέμα του οξυγόνου της Παναγίας Σπηλιανής ο Δήμος γνωρίζει την κατάσταση των πετρωμάτων γι αυτό εδώ και ένα χρόνο έχει αναλάβει πρωτοβουλία για την ανάθεση μελέτης για την αντιστήριξη του και έχει δημιουργήσει κωδικό στον προϋπολογισμό για την εκτέλεση του έργου...

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΚΛΙΜΑΚΙΟ Ε.Α.Γ.Μ.Ε.

Εξ άλλου, για το ακίνδυνο του φαινομένου, για την αποσύνδεσή του από την ηφαιστειακή δραστηριότητα και για την προέλευσή του από διαβρώσεις λόγω πυκνών βροχοπτώσεων, γίνεται λόγος και στην ανακοίνωση, που εδόθη στον τύπο από τα μέλη του εν λόγω κλιμακίου. Στην ανακοίνωση, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι, διαπιστώθηκε ότι το φαινόμενο εξελίσσεται μέχρι σήμερα, όπως προκύπτει από την εμφάνιση νέων πρόσφατων ρωγματώσεων και βυθίσεων και από την επέκταση του φαινομένου σε όλο το βόρειο τμήμα της περιοχής.

Όμως επιβεβαιώθηκε η παλαιότερη εκτίμηση ότι, το φαινόμενο δεν συνδέεται με φαινόμενα επαναδραστηριοποίησης του ηφαιστείου, το οποίο συνεχίζει να βρίσκεται σε κατάσταση ηρεμίας. Οφείλεται στην ποσότητα του νερού, που λόγω σφοδρών βροχοπτώσεων συσσωρεύτηκε στην περιοχή και με την αποστράγγισή τους δημιουργούνται διαβρώσεις και καθιζήσεις στο υπέδαφος. Η γενική εκτίμηση είναι ότι το φαινόμενο δεν προκαλεί κανένα λόγο ανησυχίας, όμως υπάρχει ανάγκη λήψης μέτρων για την ασφαλεία όσων κινούνται στην περιοχή, αλλά και για τη δυνατότητα αρωγής ή αποζημίωσης για τις ζημιές, που υφίστανται οι ιδιοκτήτες των αγροκτημάτων. Επίσης η επιτροπή συνιστά την λήψη μέτρων ανάσχεσης του φαινομένου, με αποκατάσταση των παλαιών αναβαθμίσεων, με δένδροφύτευση, αλλά και με έλεγχο της ελεύθερης βοσκής εις τα πρανή της καλδέρας, ώστε να μειωθεί στο ελάχιστο ο όγκος των ομβρίων υδάτων, που καταλήγουν στον κάμπο του Λακκίου.

Το κλιμάκιο, μετά από αίτημα του Μητροπολίτου κ. Ναθαναήλ, προέβη εις τον έλεγχο και των γεωτεχνικών προβλημάτων, που εκδηλώνονται στον περιβάλλοντα χώρο (στον Οξό) της Μονής της Παναγίας Σπηλιανής. Παρατηρήθηκαν ρωγματώσεις στο χώρο της Μονής και του περιβάλλοντος πρανούς, διατραγμένα ασαφή βραχοτεμάχια στα πρανή, ιδιαίτερα κατά μήκος του μονοπατιού, που οδηγεί προς τους Χοχλάκους, καθώς και άλλα γεωτεχνικά φαινόμενα, τα οποία χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης, με κατάλληλα σχεδιασμένες παρεμβάσεις.

Εκτός των ανωτέρω, με την ευκαιρία της επίσκεψης, το κλιμάκιο προέβη στον έλεγχο και τη συντήρηση των εγκατεστημένων στη Νίσυρο σταθμών παρακολούθησης των υδροθερμικών ρευστών και στην εγκατάσταση νέου σταθμού στην περιοχή Αυλάκι, ο οποίος καταγράφει και μεταδίδει δεδομένα από την εκεί αναβλύζουσα θερμή πηγή.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΤΡΙΚΗΣ

Αρχιτέκτων Μηχανικός ΕΜΠ

Architettura di Roma "La Sapienza"

Ενεργειακός Επιθεωρητής

Μανδράκι - Νίσυρος Τ. Κ. 85303 Τηλεφ. 3022420 31420 Κιν. 6976231542

e mail patrikiscostas@gmail.com

Οικοδομικές άδειες. Επιβλέψεις. Αποτυπώσεις. Τακτοποιήσεις αυθαιρέτων. Ανακαινίσεις κατοικιών και επαγγελματικών χώρων. Ενεργειακά πιστοποιητικά.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Αδιαμφισβήτητη ήταν έκταλα η Ελληνικότητα των Δωδεκανήσων, εξ ου και η ενεργός παρουσία τους στους, ανά τους αιώνες, αγώνες του Έθνους, κατά των ποικιλώνυμων επιδρομέων του. Και, όπως έγραψε ο καθηγητής Δεσποτόπουλος, «ο Όμηρος εκδίδει γεραρό, εγκυρότατο πιστοποιητικό της Ελληνικής ιθαγένειας των Δωδεκανήσων», για τη συμμετοχή των οποίων στον Τρωικό πόλεμο, γίνεται ιδιαίτερη μνεία στην Β' ραψωδία της Ηλιάδες. Όμως η προνομιοχώρα θέση, στην οποία τα έχει εντάξει η μοίρα στον Αιγαϊκό χώρο, έγινε απία να βρεθούν πολλές φορές στο στόχαστρο των πολυώνυμων κατακτητών τους. Βάρβαροι λαοί από την Ανατολή και Ευρωπαϊκοί δυνάστες, εναλλάσσονταν στην κατάκτηση των νησιών κι ανάμεσά τους Πέρσες, Σαρακηνοί, Βένετοι, Γενουάτες, Σταυροφόροι, Σελτζούκοι, οι Ιππότες του Αγίου Ιωάννου (1309-1522), Οθωμανοί (1522-1912), οι οποίοι μετά τα παραχώρησαν, κατά πλήρη δικαίωμα στους Ιταλούς (1912-1943). Οι τελευταίοι ως ομόρθσοι και έχοντες την Ευρωπαϊκή κουλτούρα, έγιναν δεκτοί με τη αισιόδοξη προοπτική ότι θα επιδείξουν και ανάλογη συμπεριφορά και μάλιστα ότι, θα βοηθούσαν στο να επανέλθουν

7η Μαρτίου 1948: Η ΕΝΕΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΗΜΕΡΑ ΛΥΤΡΩΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΔΕΙΝΑ ΑΙΩΝΩΝ

τα Δωδεκάνησα στους κόλπους της Μητέρας Πατρίδας. Όμως δεν άργησαν να επιβεβαιώσουν αυτό που λέει ο λαός, ότι «όλα τα γουρούνια (εν προκειμένω οι κατακτητές) την ίδια μουτσούνα έχουν». Σε πολλές περιπτώσεις η συμπεριφορά τους ξεπέρασε κατά πολύ την βαρβαρότητα, την απανθρωπιά, τη κτηνωδία των προκατόχων τους, με συλλήψεις, διώξεις, φυλακίσεις, εξορίες κλπ. ενώ κάποιες θαμπές αναλαμπές, που σημειώθηκαν δεν οδήγησαν σε θετικό αποτέλεσμα. Στις 29/7/1919, ο Πρωθυπουργός της Ελλάδος Ελευθ. Βενιζέλος υπέγραψε στο Παρίσι συμφωνία με τον Ιταλό Υπουργό των Εξωτερικών Τσιτόνι, τη γνωστή συμφωνία Βενιζέλου-Τσιτόνι, με την οποία παραχωρούνταν στην Ελλάδα, τα Δωδεκάνησα, πλην της Ρόδου και του Καστελλορίζου, που παρέμεναν υπό Ιταλική κατοχή. Όμως ο τότε Πρωθυπουργός της Ιταλίας Τζιοβάνι Τζιολιτί, αρνήθηκε να δεχθεί τη συμφωνία, με το αιτιολογικό ότι, δεν ικανοποιούσε πλήρως τα Ιταλικά συμφέροντα. Στις 10/8/1920 υπεγράφη η συνθήκη των Σεβρών, η οποία περιελάμβανε θετικές για τα Δωδεκάνησα αποφάσεις, που όμως και αυτές απέβησαν θνησιγενείς. Συγκεκριμένα η Τουρκία παρατήθηκε υπέρ της Ιταλίας, από κάθε κυριαρχικό δικαίωμά της στα Δωδεκάνησα και η Ιταλία με τη σειρά της παρατήθηκε των δικαιωμάτων της αυτών υπέρ της Ελλάδος. Όμως πριν τεθούν σε εφαρμογή οι αποφάσεις αυτές, μεσολάβησαν τα τραγικά γεγονότα της Μικρασιατικής εκστρατείας, οπότε η Ελλάδα αιμόφυρτη και εξουθενωμένη, σύρθηκε, εκπροσωπούμενη από το Βενιζέλο, στη συνθήκη της Λωζάνης, (1923), κατά την οποία αποφασίστηκε η de jure παραχώρηση της κυριαρχίας των Δωδεκανήσων στην Ιταλία. Από τότε τα νησιά μας έζησαν κάτω από το βαρύ πέλημα του Ιταλού κατακτητή, το οποίο έγινε πιο βαρύ και πιο καταπιεστικό μετά την επικράτηση του Φασισμού στην Ιταλία. Κι όλα αυτά ως τις 8/9/1943, οπότε με τη πτώση του Μουσολίνι και τη συνθηκολόγηση του νέου Πρωθυπουργού της Ιταλίας Βαδογλιό, τα Δωδεκάνησα περιήλθαν υπό Γερμανική κατοχή, ως τις 8 Μαΐου 1945, οπότε με την πτώση της

Ο Αντιναύαρχος Περ. Ιωαννίδης ανάμεσα σε 12 μαθήτρες του (τότε) Καζουλείου. Στην πρώτη σειρά από αριστερά τρίτη η Ελένη Σκουλλή (σύζυγος Γιάννη Χαροτοφύλη), τέταρτη η Σταματία Οικονομίδου - Κουτσού, από τους Πάλους και πέμπτη «ΚΑΛΥΜΝΟΣ», η Μπιλιά Ιωάν. Ρουσσέττου

Γερμανίας, ο Γερμανός στρατηγός Wagener υπέγραψε στη Σύμη το πρωτόκολλο παράδοσης των Δωδεκανήσων στους Άγγλους, παρουσία και του Έλληνα Διοικητή του Ιερού Λόχου Χριστόδουλου Τσιγάντη. Υπό Αγγλική κατοχή τώρα τα Δωδεκάνησα, όμως ο κόσμος τους δεν έπαψε να ονειρεύεται και να προσμένει την ημέρα της λευτεριάς, της οποίας πρόδρομος υπήρξε το ταξίδι του Αντιβασιλέα-Αρχιεπισκόπου Δαμασκηνού, ο οποίος επιβαίνοντας στο θρυλικό θωρηκτό «Γ. ΑΒΕΡΩΦ», έφτασε στη Ρόδο το πρωί της 15 Μαΐου 1945, για να φέρει στους Δωδεκανήσιους το χαίρετισμό της Μητρός Πατρίδος μαζί με το πρώτο μήνυμα της λευτεριάς τους.

Ένα χρόνο μετά, στις 28 Ιουνίου 1946, στη διάσκεψη των Υπουργών των εξωτερικών των νικητριών δυνάμεων, στο Παρίσι και μετά από μια παρατεταμένη διπλωματική διεκδικητική, αποφασίστηκε η παραχώρηση των Δωδεκανήσων στην Ελλάδα, κατά πλήρη νομική, κατοχή και κυριότητα. Από τότε τα γεγονότα διαδέχονταν το ένα το άλλο, ώσπου

φτάσαμε στην 31η Μαρτίου 1947, οπότε ο Άγγλος στρατιωτικός διοικητής Ταξίαρχος Πάρκερ, παρέδωσε τη διοίκηση των Δωδεκανήσων στον πρώτο Έλληνα στρατιωτικό διοικητή Αντιναύαρχο Περικλή Ιωαννίδη. Ήταν η μέρα που ουσιαστικά απελευθερώθηκαν τα νησιά μας και ενώθηκαν με τη Μητέρα Πατρίδα. Και ένα χρόνο μετά, στις 7 Μαρτίου του 1948 συντελέστηκε και τυπικά η Ενσωμάτωση στη Ρόδο, μέσα σε κλίμα άφρατου ενθουσιασμού και ανεκλόγητης χαράς. Οι εκδηλώσεις έλαβαν χώρα με την παρουσία και των Ελλήνων Βασιλέων Παύλου και Φρειδερίκης, οι οποίοι έφθασαν στη Ρόδο για να επισφραγίσουν με την παρουσία τους την Ένωση των Δωδεκανήσων με τη Μητέρα Ελλάδα, να χαρίσουν στα Δωδεκάνησα το πιο μεγάλο δώρο, τη λευτεριά τους, και να διαβεβαιώσουν πως από εδώ κι εμπρός τα Δωδεκάνησα, κομμάτι πέρα για πέρα Ελληνικό και ενωμένο άρρηκτα με τον Εθνικό κορμό, θα βαδίσει το δρόμο του Ελληνισμού και των πεπρωμένων της Φυλής μας. Με βαθειά συγκίνηση άκουσαν οι Δωδεκανή-

σοι το διάγγελμα, με το οποίο ο Βασιλέας Παύλος δήλωνε: «η Δωδεκάνησος υπήρξε ένας των λαμπροτέρων αστέρων εις τον Ουρανόν του αρχαίου Ελληνικού πολιτισμού. Υπήρξε πάντοτε ένδοξος προπύργιον των αγώνων της Φυλής και μήτηρ υπερηφάνων και ανδρείων τέκνων. Υπήρξε πάντοτε πηγή ακτινοβολίας του Ελληνικού πνεύματος. Είμαι ευτυχής και συγκινημένος. Αισθάνομαι την ώραν αυτήν να πτερουγίζουν χαρισμένως γύρω μου αι ψυχαί των νεκρών αδελφών μας.....Εν ονόματι της ικανοποίησης των ιεροτέρων ανθρωπίνων δικαίων, ενώπιον της ενδόξου Ελληνικής ιστορίας, ενώπιον της αιωνίας Ελλάδος και ενώπιον του Παντοδύναμου Θεού, κυρώνω σήμερα την προσάρτησιν των Δωδεκανήσων εις την Μητέρα Πατρίδα.»

Νωπές οι μνήμες για όλους εμάς, που μας ευνόησε η μοίρα να ζήσουμε από κοντά τον παλμόν των γεγονότων και να απολαύσουμε τη χαρά της λύτρωσης από το ζυγό του πολυώνυμου δυνάστη. Αλλά και ανάμικτα τα συναισθήματα, με τα οποία γιορτάζουμε κάθε φορά τη λαμπρή αυτή επέτειο, αφού πάντα, ανάμεσα στις αναμνήσεις παρεισφρέουν σκηνές από τα σκληρά, τα απάνθρωπα, τα ανευλεύθερα μέτρα, με τα οποία οι εγκάθετοι του Μουσολίνι, προσπαθούσαν να κάμψουν και να αλλοιώσουν τόσο το εθνικό, όσο και το θρησκευτικό μας φρόνημα. Ευτυχώς δεν τα κατάφεραν!...

Η εφετεινή επέτειος βρήκε τα Δωδεκάνησα να ζουν στο κλίμα της ολοένα αυξανόμενης επεκτατικής βουλμίας των εξ Ανατολών γειτόνων μας, αλλά και τα προληπτικά κατά της πανδημίας μέτρα δεν ευνόησαν την τέλεση των καθιερωμένων λαμπρών εκδηλώσεων. Όμως η ιστορική επέτειος έδωσε την ευκαιρία στους Δωδεκανήσιους να στρέψουν τη σκέψη στο παρελθόν, να αναβιβάσουν στην κολυμβήθρα των ηρωικών αγώνων και των θυσιών των προγόνων τους και να αντλήσουν δύναμη, για να αντιμετωπίσουν τα μαύρα νέφη, που ολοένα πυκνώνουν τον τελευταίο καιρό στο Δωδεκανησιακό ορίζοντα.

ΜΗΝΥΜΑ ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΩΣ

«Το σημερινόν προσκύνημά μου εις την πολιν της Ρόδου, είναι η επίσημος επισφράγισις των ακαταλύτων ψυχικών και πνευματικών δεσμών μεταξύ της Ελληνικής Δωδεκανήσου και του ελευθέρου Ελληνικού Κράτους. Υποκλίνομαι με σεβασμόν ενώπιον της μνήμης των ηρώων, οι οποίοι εθυσιάσθησαν δια να ελθη η πατρις αυτή ημέρα και απονέμω τον δικαίον έπαινον εις πάντας τους Δωδεκανήσιους, διότι πάντες εκράτησαν υψηλά την Σημαίαν των Εθνικών πόθων της Δωδεκανήσου. Το Πανελλήνιον ε ευφρανθή, η Δωδεκανήσος είναι ελευθέρα και Ελληνική. Δύνανται να αναμένη με ακλόνητον εμπιστοσύνην και την τυπικίν διαβεβαίωσιν των Μεγάλων μας συμμάχων, δια την επάνοδόν της εις την αγκάλην της Μητρός της...»

Αντιβασίλευς - Αρχιεπίσκοπος ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ
Ρόδος 15 Μαΐου 1945

ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Δώδεκα αγίδες
Θριάμβου έχουν στηθεί
Στα δώδεκα λιμάνια
Κι έχουνε σφουρηλατηθεί
Με μόχθους κι εθνική περηφάνια
Για να διαβεί
Η ποθητή μας λευτεριά
Κυανόλευκα ντυμένη
Κάθε νησιού μας
Πάλι η ένδοξη στεριά
Ελευθερη να γένει.
Κόποι και μόχθοι
Κι αγόνες και διωγμοί
Δεν οβήσαν την ελπίδα
Αι' τη βεργιά σκλαβιά ν' απαλλαγεί
Η λατρεμένη μας πατρίδα
Και να, προβάλλει
Μ' ορμή η ελευτεριά
Μάνα μας δοξασμένη
Για ν' αγκαλιάσει
Και τα δώδεκα νησιά
Δαφνοστεφανωμένη.

Η Ελένη Σκουλλή -Χαροτοφύλη, μαθήτρια τότε του Καζουλείου Γυμνασίου Ρόδου, εκπροσωπεί το Καστελλορίζο στην Ενσωμάτωση

ΜΙΧ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

«...Η τελετή της έπαρσης της Ελληνικής Σημαίας τελείωσε αλλά πολλοί έμειναν να κοιπουν ακόρταγα τη Σημαία μας, να κυματίζει, ποιος ξέρει πόσες φορές ξαναγύρισαν για να την καμαρώσουν και πάλιν. Ο κόσμος δεν έννοούσε να διαλυθεί, αλλά σαν ένας άνθρωπος βάδιαν σε μια κατεβυθισμένη. Που να πήγαιναν άραγε; Ε, λοιπόν, μετά την πρώτη χαρά, μετά τη Δοξολογία, μετά το πρώτο ξέσπασμα του ενθουσιασμού τους, τί σκέφτηκαν να κάμουν οι αγνοί αυτοί υψοίτες, οι καθαροί αυτοί Έλληνες της Δωδεκανήσου; Πήγαιναν στο νεκροταφείο για να πούνε στους νεκρούς τους ότι ελευθερωθήκανε...»

Μιχαήλ Στασινοπούλος
Νομικός Σύμβουλος του Αντιναύαρχου Ιωαννίδη
και μετέπειτα Πρόεδρος της Δημοκρατίας
Ρόδος 31 Μαρτίου 1947

ΤΑ ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

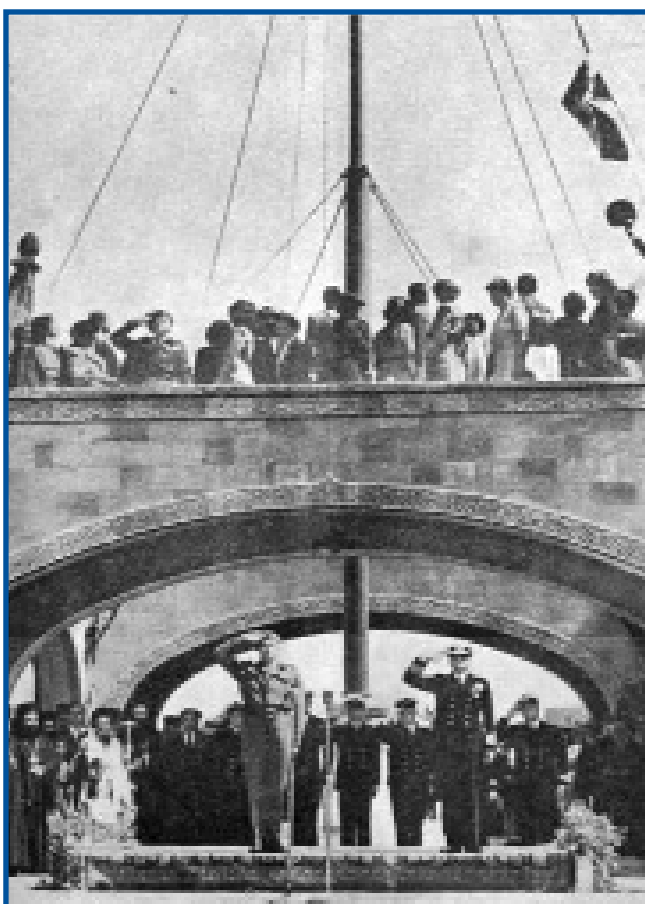
Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Β'

Ήταν πρωταπριλιά του 1947, η επομένη της παράδοσης των Δωδεκανήσων από τον Άγγλο Ταξίαρχο Πάρκερ στον Έλληνα Αντιναύαρχο Περικλή Ιωαννίδη. Και επειδή λόγω των εορταστικών εκδηλώσεων, δεν μας έμεινε χρόνος για να διαβάσουμε αποφασίστηκε να πάμε εκδρομή στο Παλιόκαστρο Κι ενώ, παρακολουθούσαμε ξενάγηση από το Διευθυντή μας Μάκη Κασιματίδη, εμφανίστηκε από την πλευρά των Πάλων πολεμικό πλοίο, το οποίο ήρθε και αγκυροβόλησε στον όρμο της Τάβλας του Γιαλού. Κι όταν η περιέργεια είχε φουντώσει, ο Μάκης έδωσε την άδεια να κατεβούμε και να δούμε τι συνέβαινε.

Και ξεκινώντας με μπροστάρη τον ίδιο, τρέξαμε προς τους Χοχλάκους, πηδώντας σαν ζαρκάδια, βασιάδια και τάβλες και φτάσαμε στο Τρουλί, την ώρα, που προσέγγιζε βάρκα, που είχε «καθελκύσει» το πλοίο και στην οποία επέβαινε ο δημοσιογράφος Μιχ. Καλογερόπουλος, από τη Λέρο, ο οποίος είπε στον κόσμο, που στο μεταξύ είχε συγκεντρωθεί, ότι στο πλοίο επέβαινε ο από Νισύρου νεοεκλεγείς Μητροπολίτης Κώνων Εμμανουήλ (Καρπάθιος), ο οποίος την προηγούμενη εξεπροσώπησε στις τελετές της Ρόδου την ακέφαλη τότε Εκκλησία της Δωδεκανήσου και τώρα μεταβαίνοντας για ενθρόνισήν στην έδρα του, εξέφρασε την επιθυμία να προσεγγίσει το πλοίο στη Νίσυρο, για να προσκυνήσει την Παναγία τη Σπηλαιανή.

Όμως με σύμφωνα που έφτασε στο πλοίο, ανηγγέλτετο ο θάνατος του Βασιλέα Γεωργίου του Β', και κατόπιν αυτού κηρύχθηκε εθνικό πένθος και ματαιώθηκε κάθε εκδήλωση. Γι' αυτό και ο Μητροπολίτης ακύρωσε την αποδίβαση στη Νίσυρο, αποστέλλει τις εκχές και την ευλογία του προς του συμπατριώτες του και συνεχίζει το ταξίδι για την έδρα του. Η ειδηση έσκασε σαν βόμβα, ο κόσμος έμεινε βουβός και η χαρά και ο ενθουσιασμός της προηγούμενης ημέρας επισκιάστηκαν.

Όταν η ειδηση μαθεύτηκε κάποιον έσπευσαν να την χαρακτηρίσουν ως πρωταπριλιάκο ψέμα, ενώ άλλοι το θεώρησαν ως επαλήθευση του κακού οιογού, όπως είχε χαρακτηριστεί την προηγούμενη το μπλέξιμο των σχοινιών, κατά την έπαρση της Ελληνικής Σημαίας στο διοικητήριο της Ρόδου. Όμως επρόκειτο για μια σκληρή και επώδυνη πραγματικότητα.

Ο Άγγλος Ταξίαρχος Πάρκερ και ο Αντιναύαρχος Ιωαννίδης κατά την τελετή της παράδοσης με τη Σημαία μετώρη, μετά το πλέξιμο των σχοινιών

Το Βασιλικό ζεύγος παρακολουθεί την μεγάλη στρατιωτική παρέλαση

Ο Δήμαρχος Ρόδου παραδίδει το κλειδί της Πόλης στον Βασιλέα Παύλο